

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

LIELĀ PALĀTA

SPRIEDUMS LIETĀ “AXEL SPRINGER AG” pret VĀCIJU”

(Pieteikums Nr. 39954/08)

SPRIEDUMS

STRASBŪRA

2012. gada 7. februārī

Spriedums ir galīgs, bet tajā var tikt veikti redakcionāli labojumi.

Lietā ““Axel Springer AG” pret Vāciju”

Eiropas Cilvēktiesību tiesa, sanākusi kā Lielā palāta šādā sastāvā:

Nikolass Bratsa [*Nicolas Bratza*], priekšsēdētājs,

Žans Pols Kosta [*Jean-Paul Costa*],

Fransuāza Tilkāna [*Françoise Tulkens*],

Hosē Kasadevals [*Josep Casadevall*],

Lehs Garlickis [*Lech Garlicki*],

Pērs Lorensens [*Peer Lorenzen*],

Karels Jungvirts [*Karel Jungwiert*],

Renāte Jēgere [*Renate Jaeger*],

Dāvids Tūrs Bjergvinsons [*David Thór Björgvinsson*],

Jans Šikuta [*Ján Šikuta*],

Marks Viligērs [*Mark Villiger*],

Luišs Lopess Gerra [*Luis López Guerra*],

Mirjana Lazarova Trajkovska [*Mirjana Lazarova Trajkovska*],

Nona Cocorija [*Nona Tsotsoria*],

Zdravka Kalaidžijeva [*Zdravka Kalaydjieva*],

Mihajs Poalelundži [*Mihai Poalelungi*],

Kristīna Pardalosa [*Kristina Pardalos*], tiesneši,

un Maikls O'Boils [*Michael O'Boyle*], sekretāra vietnieks,

pēc apspriešanās slēgtās sēdēs 2010. gada 13. oktobrī un 2011. gada 7. decembrī,

pasludina šo spriedumu, kas pieņemts pēdējā no minētajiem datumiem.

TIESVEDĪBA

1. Lieta ierosināta, ņemot vērā pieteikumu (Nr. 39954/08) pret Vācijas Federālo Republiku, ko saskaņā ar Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “Konvencija”) 34. pantu 2008. gada 18. augustā Tiesai iesniedza publiska sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Axel Springer AG”, kas reģistrēta saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem (turpmāk tekstā – “ieteikuma iesniedzējs uzņēmums”).
2. Pamatojoties uz 10. pantu, ieteikuma iesniedzējs uzņēmums sūdzējās par tiesas aizliegumu šim uzņēmumam ziņot par kāda populāra aktiera arestu un apsūdzību ar narkotikām saistītā nodarījumā.
3. Ieteikums sākotnēji tika nodots Tiesas Piektajai nodaļai (Tiesas reglamenta 52. panta 1. punkts – “Reglaments”). 2008. gada 13. novembrī šīs nodaļas palāta nolēma informēt Valdību par ieteikumu. Pamatojoties uz Konvencijas 29. panta 3. punkta formulējumu attiecīgajā laikā, tā nolēma arī, ka lietas pieņemamība ir jāizskata reizē ar pašu lietu pēc būtības. 2010. gada 30. martā šīs nodaļas palāta, kuras sastāvā bija šādi tiesneši: Pērs Lorensens [*Peer Lorenzen*], priekšsēdētājs, Renāte Jēgere, Karels Jungvirts [*Karel Jungwiert*], Raits Maruste [*Rait Maruste*], Marks Viligērs, Mirjana Lazarova Trajkovska un Zdravka Kalaidžijeva, kā arī Klaudija Vesterdīka [*Claudia Westerdiek*], nodaļas sekretāre, pēc tam, kad tā nolēma šo ieteikumu apvienot ar ieteikumiem, kas iesniegti lietā “Fon Hanovere [*Von Hannover*] pret Vāciju” (Nr. 40660/08 un 60641/08) attiecībā uz Vācijas tiesu atteikumu izdot aizliegumu turpmāk publicēt divas fotogrāfijas, atteicās no jurisdikcijas par labu Lielajai palātai, un neviena no pusēm neiebilda pret šādu atteikšanos no jurisdikcijas (Konvencijas 30. pants un Reglamenta 72. pants).
4. Lielās palātas sastāvs tika noteikts saskaņā ar Konvencijas 26. panta 2. un 3. punktu (tagad 26. panta 4. un 5. punkts) un Tiesas reglamenta 24. pantu. 2011. gada 3. novembrī beidzās Žana Pola Kostas pilnvaru laiks Tiesas priekšsēdētāja amatā. Viņu šajā amatā nomainīja

Nikolass Bratsa, kurš arī pārņēma Lielās palātas priekšsēdētāja pienākumus šajā lietā (Reglamenta 9. panta 2. punkts). Saskaņā ar Konvencijas 23. panta 3. punktu un Tiesas reglamenta 24. panta 4. punktu pēc savu pilnvaru termiņa beigām Žans Pols Kosta piedalījās galīgajā apspriešanā. Galīgajā apspriešanā Lehs Garlickis un Nona Cocorija, tiesnešu aizstājēji, aizvietoja Raitu Marusti un Hristosu Rozakisu [*Christos Rozakis*], kuri nevarēja piedalīties lietas turpmākā izskatīšanā (Tiesas reglamenta 24. panta 3. punkts).

5. Lielās palātas priekšsēdētājs nolēma Lielajā palātā turpināt piemērot Konvencijas 29. panta 3. punktu, lai lietas pieņemamību skatītu kopā ar pašu lietu pēc būtības. Viņš turklāt nolēma, ka tiesvedībai šajā lietā jānotiek vienlaicīgi ar tiesvedību iepriekšminētajās fon Hanoveres lietās (Tiesas reglamenta 42. noteikuma 2. punkts)

6. Gan pieteikuma iesniedzējs uzņēmums, gan Valdība iesniedza rakstiskus apsvērumus par lietas pieņemamību un tās būtību. Valdība iesniedza rakstiskus apsvērumus par pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma apsvērumiem.

7. Turklāt tika saņemtas trešo pušu piezīmes no šādām nevalstiskajām organizācijām: Plašsaziņas līdzekļu juristu asociācija [*Media Lawyers Association*], Plašsaziņas līdzekļu tiesiskās aizstāvības iniciatīva [*Media Legal Defence Initiative*], Starptautiskais Preses institūts [*International Press Institute*] un Pasaules laikrakstu un laikrakstu izdevēju asociācija [*World Association of Newspapers and News Publishers*], kurām priekšsēdētājs atļāva iestāties rakstiskajā procedūrā (Konvencijas 36. panta 2. punkts un Tiesas reglamenta 44. panta 2. punkts). Pusēm bija iespēja atbildēt uz šīm piezīmēm (Tiesas reglamenta 44. panta 5. punkts).

8. Lieta tika izskatīta 2010. gada 13. oktobrī atklātā tiesas sēdē Cilvēktiesību tiesas ēkā Strasbūrā (Tiesas reglamenta 59. panta 3. punkts).

Tiesas sēdē piedalījās:

a) *Valdības vārdā* –

A. VITLINGA FOGELE [A. WITTLING-VOGEL], Federālā tieslietu ministrija, *pārstāvis*,

K. VALTERS [C. WALTER], publisko tiesību profesors, *konsultants*,

A. FON UNGERNA ŠTERNBERGA [A. VON UNGERN- STERNBERG], *asistente*,

R. ZOMERLATE [R. SOMMERLATTE], Federālā Kultūras biroja pārstāvis, un

A. MĀČS [A. MAATSCH], Hamburgas Reģionālās tiesas tiesnesis, *konsultanti*,

b) *pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma vārdā* –

U. BĒRGERS [U. BÖRGER], jurists, *aizstāvis*,

K. HESE [K. HESSE], juriste, *konsultante*.

Tiesa uzklausa tiesnešu, Valtera kunga un Bergera kunga, uzrunas un atbildes.

Pēc tam, kad Tiesa lūdza sniegt papildu informāciju par preses konferenci, ko Minhenes prokuratūra sarīkoja pēc aktiera X arestēšanas, puses šajā saistībā iesniedza noteiktu skaitu dokumentu.

FAKTU IZKLĀSTS

I. LIETAS APSTĀKĻI

9. Pieteikuma iesniedzējs ir publiska sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas reģistrēta Hamburgā. Tā izdod dienas laikrakstu “Bild”, kam ir liela tirāža. Šī lieta attiecas uz diviem šajā laikrakstā publicētajiem rakstiem par aktieri X, kas ir plaši pazīstams televīzijas aktieris. Laikā no 1998. gada maija līdz 2003. gada novembrim X atveidoja policijas priekšnieka Y lomu – varoni kādā televīzijas seriālā, ko līdz 2005. gadam vakaros pārraidīja privāts televīzijas kanāls. Līdz 2004. gada oktobrim bija pārraidītas 103 sērijas, no kurām 54 sērijās policijas priekšnieka Y lomu bija atveidojis aktieris X. Vidējais skatītāju reitings bija 18 % (katru sēriju noskatījās no 3 līdz 4,7 miljoniem skatītāju).

10. 2003. gada 14. jūnijā pieteikuma iesniedzējs uzņēmums atklāja, ka X bija tiesāts par nelikumīgu narkotiku glabāšanu. Pēc brīdinājuma saņemšanas no X, ka uzņēmumam tiks piemērotas noteiktas sankcijas, tas apņēmas nublicēt informāciju par X mājās atrastajiem četri gramie kokaīna, ko viņš bija sev atsūtījis pa pastu no Brazīlijas un par ko viņam bija piespriests nosacīts brīvības atņemšanas sods un naudas sods 5000 euro (EUR) apmērā.

A. X arests

11. 2004. gada 23. septembrī, Mīnhenes alus svētku [*Oktoberfest*] laikā, aptuveni plkst. 23:00 X tika arestēts par kokaīna glabāšanu. Ar zvērestu apliecinātā paziņojumā [*eidesstattliche Versicherung*] žurnāliste, kas pārstāvēja pieteikuma iesniedzēju uzņēmumu, apgalvoja, ka notikuma vietā viņa bija jautājusi policistam, vai X tika arestēts un, ja tā, uz kāda pamata. Policists bija apstiprinājis, ka X tika arestēts “Käfer” teltī par kokaīna glabāšanu, bet sīkāku informāciju nebija sniedzis.

12. Saskaņā ar šo paziņojumu žurnāliste pēc tam bija sazinājusies ar prokuroru V. no Mīnhenes I apgabaltiesas, kurš bija atbildīgs par attiecībām ar presi, un bija lūgusi viņam informāciju. V. bija apstiprinājis, ka X tika arestēts “Käfer” teltī par kokaīna glabāšanu. Saskaņā ar V. teikto civilapģērbā ģērbti policisti arestēja X, jo redzēja, kā viņš izdara aizdomīgu kustību ar roku, iznākot no tualetes. Policisti viņu pārmeklēja un pēc tam, kad atrada pie viņa aploksni, kurā bija 0,23 gramī kokaīna, aizturēja viņu. Saskaņā ar V. teikto arests tika veikts 23. septembrī aptuveni plkst. 23:00, un krimināllieta attiecīgajā brīdī tika izmeklēta.

B. Raksti, uz kuriem attiecas šī lieta

1. Pirmais raksts

13. Sava dienas laikraksta “Bild” 2004. gada 29. septembra numura pirmajā lappusē pieteikuma iesniedzējs uzņēmums publicēja šādu virsrakstu ar lieliem burtiem:

“Kokaīns! Policijas priekšnieks Y pieķerts Mīnhenes alus svētkos.”

Rakstā, kas bija nodrukāts ar mazākiem burtiem, bija teikts:

“Viņš iznāca no vīriešu tualetes, aizdomīgi aizspiedis degunu, un tika arestēts! Alus svētkos policija pieķēra X ([..] gadus vecs, televīzijas seriālā atveido policijas priekšnieka Y lomu), kura glabāšanā atradās neliela aploksne ar kokaīnu. Sīkāk lasiet 12. lpp.”

Dienas laikraksta 12. lappusē bija lasāms šāds virsraksts:

“Kokaīna glabāšanā pieķerta TV zvaigzne X. Sāļais kliņģeris [*Brezn*], alus kauss [kurā ietilpst litrs alus – *Maß*] un kokaīna [*Koks*] svītriņa.”

Rakstā, kas bija nodrukāts ar maziem burtiem, bija teikts:

“Ceturtdienas vakars, plkst. 23:00. Alus svētkos cilvēki dzer alu, ballējas un dejo, rokās saķērušies. Un iešņauc... Slavenību teltī TV zvaigzne X ([..] gadi, kura īstais vārds ir [..]) iznāca no vīriešu tualetes, aizspiedis degunu, kas piesaistīja policijas darbinieku uzmanību. Viņi pārmeklēja TV seriāla Y (kuram līdz jūnijam piecu gadu laikā bija jau iznākušas vairāk nekā 60 sērijas) zvaigzni. KOKAĪNS! Pie X tika atrasta paciņa, kurā bija 0,23 gramī kokaīna, un viņš tikai aizturēts. Prokurors V. no Mīnhenes laikrakstam “Bild” pastāstīja: “Viņš ar roku izdarīja aizdomīgas kustības, aizspiežot ar pirkstiem degunu. Tas, protams, piesaistīja mūsu policijas darbinieku uzmanību. Tiek veikta izmeklēšana. Tomēr atrastā kokaīna daudzums ir neliels.” V.: “Tieši svētku norises vietā [*Wiesn*] – tā varēja būt šņaucamā tabaka, bet mūsu vīriem ir ķēriens uz šīm lietām [..]”. X jau agrāk bijušas problēmas saistībā ar narkotiku nelikumīgu glabāšanu. 2000. gada jūlijā policijas priekšniekam no TV seriāla bija piespriests piecus mēnešus ilgs nosacīts brīvības atņemšanas sods un noteikts divu gadu pārbaudes laiks, kā arī uzlikts naudas sods 5000 EUR apmērā. Viņu apsūdzēja nelikumīgā narkotiku ieviešanā. Ceļojumā uz Brazīliju X bija vienojies par četrus kokaīna gramus nosūtīšanu uz viņa adresi

Minhenē. Viņa pārbaudes laiks beidzās pirms diviem gadiem. Teltī [...] atrastais narkotiku daudzums ir neliels. Kas gaida aktieri? “Bild” iztaujātais tiesību eksperts paskaidroja: “Lai gan pārbaudes laiks ir pagājis, iepriekšējais sods bija nesen. X var piespriest brīvības atņemšanas sodu uz laiku līdz sešiem mēnešiem.” Kāpēc cietums? “Acīmredzot nosacītais brīvības atņemšanas sods pietiekami nebiedēja X”. Iespējams, aktierim veiks galvas matu tiesmedicīnisko ekspertīzi. Izpētot katru mata centimetru, eksperts varēs noteikt, vai un cik daudz ir lietots kokaīns. Vakar X atteicās sniegt jebkādas komentārus. P. S. “Katrā teltī esošajā tualetes kabīnē [...] ir izvietoti šādi paziņojumi: “Par narkotiku lietošanu persona var tikt saukta pie atbildības!”

Raksts bija papildināts ar trīs X fotogrāfijām, no kurām viena bija publicēta pirmajā laikraksta lappusē un abas pārējās – 12. lappusē.

14. Tajā pašā dienā no rīta ziņu aģentūras un citi laikraksti un žurnāli ziņoja par X aizturēšanu, daļēji atsaucoties uz “Bild” publicēto rakstu. Todien prokurors V. “Bild” ziņotos faktus apstiprināja arī citiem rakstiskajiem plašsaziņas līdzekļiem un televīzijas kanāliem, no kuriem divi (“RTL” un “pro7”) tajā vakarā pārraidīja tādus pašus paziņojumus. Viena raidījuma laikā prokurors V. izdarīja šādu paziņojumu:

“Policijas darbinieki redzēja, ka X izdarīja aizdomīgu kustību ar roku, iznākot no vīriešu tualetes, un secināja, ka viņš ir kaut ko lietojis. Viņi pārmeklēja viņu un atrada aploksni, kurā atradās 0,213 grami kokaīna. Viņš jau agrāk bija tiesāts par narkotiku ieviešanu, un viņam bija piespriests nosacīts brīvības atņemšanas sods. Šis nav viņa pirmais likumpārkāpums [Ersttäter]. Viņam bija jāzina, ka viņš nedrīkst pieskarties narkotikām. Tagad viņam var piespriest reālu brīvības atņemšanas sodu, lai arī pie viņa atrastais kokaīna daudzums ir nebūtisks.”

2. Otrais raksts

15. “Bild” 2005. gada 7. jūlija numura iekšējās lappusēs bija publicēts šāds virsraksts: “TV seriāla policijas priekšnieks X tiesai atzīstas kokaīna lietošanā. Viņam piespriež 18 000 eiro naudas sodu!”

Šajā rakstā bija teikts:

“Minhene. Televīzijā viņš ir policijas priekšnieks, kas liek aiz restēm noziedzniekus. Vakar pienāca aktiera X ([...] gadi, [...]) kārtā stāties tiesas priekšā un atzīties! X, kuram bija jāsniedz paskaidrojumi Minhenes rajona tiesai [Amtsgericht] saistībā ar apsūdzību “nelikumīgā narkotiku glabāšanā”, atzinās, ka ir lietojis narkotikas! X aizstāvis [...] norādīja: “Mēs pilnībā atzīstam nodarījumu, saistībā ar kuru pret mums ir izvirzīta apsūdzība.” X tiesai atzinās: “Es laiku pa laikam esmu smēķējis marihuānu un lietojis kokaīnu. Tas mani nav darījis laimīgu. Tas nav kļuvis par ieradumu, bet es to vienkārši laiku pa laikam daru.” Tiesas jautājums [...]: “Vai jūs pašlaik lietojat narkotikas?” X atbilde: “Nē, es smēķēju cigaretes.” Spriedums: naudas sods 18 000 EUR apmērā. Tiesa: “Apsūdzētā pilnīga atzīšanās tika ņemta vērā, samazinot viņam piespriežamo sodu.” Televīzijā X turpina veikt izmeklēšanu, aizstāvot likumu un kārtību. Vīnē viņš filmējas televīzijas seriālam [...], ko rudenī sāks rādīt otrajā kanālā.”

Rakstam bija pievienota X fotogrāfija.

C. Tiesvedība Vācijas tiesās

16. Tūlīt pēc rakstu publicēšanas X ierosināja tiesvedību pret pieteikuma iesniedzēju uzņēmumu Hamburgas apgabaltiesā. Pieteikuma iesniedzējs uzņēmums savai sākotnējai atbildei pievienoja savas žurnālistes paziņojumu (sk. iepriekš 11. un 12. punktu) un vairākus

presē publicētos rakstus par X, tostarp vairākas intervijas, ko viņš bija sniedzis cita starpā žurnālam "Bunte", kā arī viņa fotogrāfijas.

1. Pirmā tiesvedība

a) Tiesvedība saistībā ar aizliegumu

17. 2004. gada 30. septembrī, pēc tam, kad 2004. gada 29. septembrī no X bija saņemta attiecīga prasība, Hamburgas apgabaltiesa izdeva aizliegumu publicēt rakstu. 2004. gada 12. novembra spriedumā tā apstiprināja šo aizliegumu. 2005. gada 28. jūnijā aizliegumu atbalstīja arī apelācijas tiesa.

2004. gada 6. oktobrī apgabaltiesa izdeva arī aizliegumu publicēt fotogrāfijas, kas ilustrēja rakstu. Šo lēmumu tā apstiprināja 2004. gada 12. novembra spriedumā. Pieteikuma iesniedzējs uzņēmus šo spriedumu nepārsūdzēja, un tas kļuva galīgs.

b) Galvenā tiesvedība

i) Apgabaltiesas spriedums

18. 2005. gada 11. novembrī Hamburgas apgabaltiesa aizliedza turpmāk pārpublicēt gandrīz visu pirmā raksta tekstu, nosakot sankcijas šā aizlieguma neievērošanas gadījumā saskaņā ar Civilt kodeksa 823. panta 1. punktu un 1004. panta 1. punktu (pēc analogijas) (sk. turpmāk 47. punktu), kas jālasa, paturot prātā tiesības uz personas tiesību aizsardzību [*Allgemeines Persönlichkeitsrecht*]. Tā pieteikuma iesniedzējam uzņēmumam piesprieda naudas sodu 5000 EUR apmērā saskaņā ar vienošanos un noteica pienākumu segt tiesvedības izdevumus (811,88 EUR, kam pieskaitīti likumiskie procenti, kuri uzkrāti kopš 2004. gada 4. novembra).

19. Apgabaltiesa uzskatīja, ka attiecīgais raksts, kurā bija minēts X vārds un kuram bija pievienotas X fotogrāfijas, bija nopietna iejaukšanās viņa tiesībās uz personas tiesību aizsardzību; izpaužot viņa noziedzīgo rīcību, viņš tika apkaunots un kompromitēts sabiedrības acīs. Tiesa atzina, ka, neskatoties uz šīm negatīvajām sekām, šāda ziņošana tomēr būtu bijusi likumīga smagu noziegumu gadījumā, kas notiek mūsdienu sabiedrībā un par ko prese ir tiesīga ziņot. Tomēr iejaukšanos noziedzīgās personas privātajās lietās ierobežoja samērīguma princips, kas paredzēja izvērtēt pretrunīgās intereses. Tiesa lēma, ka šajā lietā X tiesības uz savu personas tiesību aizsardzību bija svarīgākas par sabiedrības interesēm tikt informētai, kaut arī netika apstrīdēts laikrakstā minēto faktu patiesums. Attiecīgā raksta publicēšanu neattaisno ne izdarītā nodarījuma veids, ne X personība, nedz citi apstākļi.

20. Tiesa norādīja, ka, lai gan ar narkotikām saistīts nodarījums nav maznozīmīgs, jo īpaši tāpēc, ka šajā gadījumā tas bija kokaīns, kas ir smagā narkotika, X glabāšanā bija tikai neliels daudzums šīs narkotiskās vielas un viņš netika apsūdzēts narkotiku tirdzniecībā. Attiecīgais nodarījums bija vidēji smags vai pat nebūtisks un ļoti bieži sastopams, un sabiedrībai nebija īpaša interese par to uzzināt. Tiesa piebilda, ka, pretēji smagiem noziegumiem (piemēram, liela apmēra laupīšanām vai slepkavībām), nepastāvēja īpaši apstākļi, kuru dēļ šis nodarījums atšķirtos no parastiem nodarījumiem, kaut arī tika pieņemts, ka populāras personas no mākslas un plašsaziņas līdzekļu aprindām šo narkotisko vielu lieto vairāk nekā personas no citām aprindām. Turklāt veids, kādā pieteikuma iesniedzējs ziņoja par šo nodarījumu, apstiprināja, ka tas nebija būtisks nodarījums. Reportāžā X personībai bija pievērsts vairāk uzmanības nekā pašam nodarījumam, par kuru, iespējams, presē nekad nebūtu ziņots, ja to būtu veikusi sabiedrībā nepazīstama persona. Tāpat tiesa norādīja, ka, lai gan X iepriekšējā sodāmība par līdzīgu nodarījumu bija tāda, par kuru varēja rasties pastiprināta sabiedrības interese, tā bija viņa vienīgā iepriekšējā sodāmība un turklāt vairākus gadus senā pagātnē.

21. Tiesa arī atzina, ka attiecīgo rakstu publicēšana nebija pamatota, ņemot vērā X personību. Sabiedrība patiešām izrādīja interesi par policijas priekšnieku Y, kas ir personāžs salīdzinoši populārā televīzijas seriālā, bet ne par šīs lomas atveidotāja patieso personību. Nekas neliecināja par to, ka X piesaistīja sabiedrības uzmanību saistībā ar savu aktiera karjeru vai citām tādām darbībām, kuru dēļ par viņu sabiedrība būtu regulāri jāinformē. Jebkurā gadījumā interese par X nepārsniedza to interesi, kādu sabiedrība parasti izrāda par Vācijas televīzijas seriālu galveno lomu atveidotājiem.

22. Tiesa norādīja, ka pieteikuma iesniedzējs uzņēmums sešu gadu laikā un īpaši jau pēdējo trīs gadu laikā bija publicējis daudz rakstus par X. Tomēr lielākajā daļā šo publikāciju bija tikai pieminēts X vārds un uzvārds, bieži vien bez fotogrāfijas, jo viņš bija viena no sabiedrībā pazīstamām personām, kas bija uzaicināta apmeklēt dažādus pasākumus. Lai gan netiek apstrīdēts, ka X ir piedalījies vairāk nekā 200 valsts un starptautiskos kinematogrāfijas un televīzijas uzvedumos, tas nepierāda viņa nozīmīgumu sabiedrībā. Aktieri tiešām var būt filmējušies simtiem televīzijas seriālos, bet sabiedrībai joprojām palikt maz zināmi. Nebija pierādījumu, ka X bija kļuvis slavens kādas noteiktas lomas dēļ vai ka viņam bija bijis ievērojams statuss sabiedrībā, kura dēļ viņš bija nonācis sabiedrības uzmanības lokā.

23. No 2000. gada līdz 2003. gadam X zināmā mērā bija centies piesaistīt sabiedrības uzmanību, sniedzot intervijas dažiem žurnāliem. Tāpēc viņam bija jābūt iecietīgākam saistībā ar reportāžām, kas tika publicētas par viņu, nekā pārējām plaši pazīstamām personām, kuras vairījās no uzmanības. Tiesa uzskatīja, ka X tomēr nebija izpelnījies tik lielu sabiedrības uzmanību, lai varētu uzskatīt, ka viņš netieši ir atteicies no tiesībām uz savu personas tiesību aizsardzību.

24. Apgabaltiesa pieļāva, ka fakts, ka likumu ir pārkāpis aktieris, kas televīzijā tēlo policijas priekšnieku, kurš ir atbildīgs par noziedzības novēršanu, sabiedrībai bija interesantāks, nekā šis pats fakts būtu bijis gadījumā, ja šis aktieris būtu tēlojis citu lomu. Tomēr kontrasts starp aktiera lomu televīzijā un viņa paša dzīvesveidu nenozīmēja, ka sabiedrība viņa dzīvesveidu sajauca ar izdomātā personāža dzīvesveidu. Aktieris tikai atveidoja policijas priekšnieka lomu, tāpat kā viņš būtu varējis atveidot jebkuru citu lomu, nepieņemot attiecīgā personāža rīcību savā ikdienas dzīvē. Tas, ka aktieris nepieņēma sava atveidotā personāža dzīvesveidu, nekādā ziņā nebija uzskatāms par neparastu gadījumu, par ko būtu bijis vērts ziņot. Tiesa uzskatīja, ka skatītāji varēja atšķirt aktieri no viņa lomas, pat ja šis aktieris bija plaši pazīstams tieši šī konkrētā personāža lomas dēļ.

25. Apgabaltiesa turklāt secināja, ka X nedz bija centies radīt iespaidu, ka viņš ir tikumības paraugs, nedz arī bija paudis nostāju jautājumos, kas saistīti ar narkotiku lietošanu. Intervijās, uz kurām norādīja pieteikuma iesniedzējs uzņēmums, nebija nekādu X izteikumu šajā jautājumā. Žurnāla "Bunte" numurā Nr. 48/2003 X bija starp citu norādījis, ka viņam mājās neglabājas nekādi alkoholiskie dzērieni un ka viņš ir kļuvis par lielu tējas pazinēju. Saskaņā ar Tiesas viedokli fakts, ka divās intervijās, ko X bija sniedzis žurnāliem 2000. un 2001. gadā, viņš bija īsi pieminējis savu iepriekšējo sodāmību, nenozīmēja, ka viņš bija pozicionējis sevi kā kritiķi vai atbalstītāju cīņu pret narkotikām vai uzstājies kā eksperts šajā jomā. Šī tēma intervijā bija tikai mazliet aizskarta, galvenokārt saistībā ar aktiera izredzēm profesionālajām jomā un viņa sarežģījumiem attiecībās.

26. Ņemot vērā, ka, izvērtējot pretrunīgās intereses, izšķirošais kritērijs bija tas, cik atpazīstams bija X un cik smagā nodarījumā viņš bija apsūdzēts, apgabaltiesa atzina, ka lietā bija iesaistīts aktieris, kurš nebija īpaši atpazīstams un kurš bija apsūdzēts nodarījumā, kas, lai arī nebija nebūtisks, tomēr nebija īpaši smags un ko varēja uzskatīt par diezgan bieži vērojamu izklaides aprindās. Tāpēc sabiedrība nebija pārāk ieinteresēta saņemt informāciju par notikumu, kas faktiski bija neievērojams, un publicētā informācija bija uzskatāma par nopietnu [*gravierend*] iejaukšanos X tiesībās uz personas tiesību aizsardzību.

27. Visbeidzot apgabaltiesa atzina, ka pieteikuma iesniedzējs uzņēmums savos argumentos nebija pierādījis, ka raksta publicēšana bija likumīga, jo tai bija leģitīms nolūks. Tika atzīts,

ka Minhenes I apgabaltiesas prokurora preses sekretārs par nodarījumu, kurā bija apsūdzēts X, informēja daudzus plašsaziņas līdzekļu žurnālistus un izpaua tiem X identitāti; tāpat arī nebija šaubu, ka prokuratūru varēja uzskatīt par “privileģētu informācijas avotu” [*privilegierte Quelle*], kura sniegtās informācijas saturs patiesums parasti nav jāpārbauda. Turklāt līdzīgas ziņas bija sniegušas arī trīs preses aģentūras. Tomēr, pat pieņemot, ka pieteikuma iesniedzējs uzņēmums bija saņēmis visu nepieciešamo informāciju pirms attiecīgā raksta publicēšanas, tas varēja tikai secināt, ka publicētā informācija ir patiesa, bet uz to joprojām attiecās prasība pārbaudīt, vai tās publicēšana ir pamatota, ņemot vērā X tiesības uz personas tiesību aizsardzību. Tiesa uzskatīja, ka jautājums par to, vai valsts iestādes sniegtā informācija ir patiesa, ir jāatšķir no tā, vai ir likumīgi šo informāciju tālāk publicēt presē.

28. Tiesa atzina, ka varēja pieņemt, ka iestādes, kas sniedz sabiedriskus pakalpojumus, un, jo īpaši, prokuratūra un policija, darīja visu iespējamo saskaņā ar neitralitātes principu, lai nesniegtu informāciju, ja vien rūpīgi nebija izvērtēta sabiedrības ieinteresētība šādas informācijas sniegšanā, salīdzinot ar iesaistīto personu interesēm. Tomēr ne vienmēr šīs iestādes var izvērtēt attiecīgās pretrunīgas intereses saistībā ar informācijas izplatīšanu plašsaziņas līdzekļos labāk nekā izdevējs.

29. Šajā gadījumā pieteikuma iesniedzējs uzņēmums patiesībā labāk nekā Minhenes prokuratūras amatpersona varēja izvērtēt, cik atpazīstams bija X un to, vai sabiedrību interesē uzzināt par viņa arestu. Šajā ziņā tiesa uzskatīja, ka bija jāņem vērā arī apstākļi, kādos informācija tika publicēta – valsts dienesti nevarēja prognozēt nedz visus iespējamus faktiskās informācijas izplatīšanas veidus jebkurā paredzamajā situācijā, nedz to, vai reportāža, kurā ir minēts personas vārds un uzvārds, ir vai nav pamatota. Attiecīgi izdevējs nevar vienmēr uzskatīt, ka fakts, ka personas identitāti izpaujis privileģēts avots, nozīmē, ka reportāža par attiecīgo personu vienmēr ir likumīga, un tam vispirms ir jāizvērtē iesaistīto personu intereses.

30. Apgabaltiesa norādīja, ka ir bijušas situācijas, kurās varēja pastāvēt šaubas par valsts iestāžu veikto novērtējumu. Attiecīgi X gadījumā radās jautājums, vai prokuratūrai bija atbilstoši paust viedokli par X paredzamo sodu laikā, kad kriminālizmeklēšana bija tikko sākta. Saskaņā ar Tiesas secinājumiem pieteikuma iesniedzējs uzņēmums nevarēja apgalvot, ka bija paļāvies uz to, ka X vārdu un uzvārdu izpaua prokuratūra.

ii) Apelācijas tiesas spriedums

31. 2006. gada 21. martā apelācijas tiesa noraidīja pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma iesniegto pārsūdzību, bet tomēr samazināja sodu līdz 1000 EUR. Tā atbalstīja apgabaltiesas secinājumus un norādīja, ka aizdomās turētā vārda un uzvārda izpaušana, ziņojot par nodarījumu, parasti ir smags tiesību uz personas tiesību aizsardzību pārkāpums, pat ja ir runa par vidēji smagu vai nenozīmīgu nodarījumu saistībā ar narkotikām. X lietā sabiedrības informēšana par to, ka viņš bija lietojis kokaīnu, varēja negatīvi ietekmēt viņa turpmākās izredzes uz lomām un, jo īpaši, uz lomām tādās reklāmās vai televīzijas seriālos, kuru mērķauditorija ir jaunieši.

32. Apelācijas tiesa atkārtoti norādīja attiecīgos federālās tiesas noteiktos kritērijus, saskaņā ar kuriem ir jāizvērtē preses tiesības salīdzinājumā ar tiesībām uz personas tiesību aizsardzību (sk. turpmāk 48. punktu). Tā apstiprināja, ka, ņemot vērā nodarījuma veidu un konkrētos apstākļus, kādos tas bija veikts, tas bija ikdienišķs nodarījums un nebūtu raisījis nekādu sabiedrības interesi, ja vien tā veicējs būtu bijis mazpazīstams. Tiesa uzskata, ka neliela narkotiku daudzuma glabāšana un lietošana negatīvi neiespaido trešās puses vai plašu sabiedrību. Tā kā X nebija lietojis kokaīnu teltī visu cilvēku acu priekšā, viņa rīcība nekaitēja jauniešu mērķauditorijai, kas varētu atdarināt viņa uzvedību tāpēc, ka viņš ir plaši pazīstams televīzijas aktieris.

33. Apelācijas tiesa atzina, ka sabiedrība ir ieinteresēta uzzināt par šo nodarījumu un tikt izklaidēta, jo X bija sabiedrībā zināma persona un ilgāku laiku [*längerer Zeitraum*] atveidoja

policijas priekšnieka lomu. Tomēr, lai gan X atveidoja šo lomu, tas nenozīmēja, ka viņš pats bija kļuvis par elku vai paraugu kā tiesībsardzības iestādes darbinieks, kā dēļ sabiedrībai varēja būt pastiprināta interese par to, vai savā privātajā dzīvē viņš patiešām uzvedas tāpat kā viņa personāžs. Bija skaidrs, ka aktieri X nevarēja identificēt ar izdomāto policijas priekšnieka Y personāžu, kura lomu viņš atveidoja. Šo secinājumu nemaina fakts, ka X bija savi fanu klubi un ka viņš bija publiski uzstājies kā aktieris, kurš atveido policijas priekšnieka Y lomu. Bija ļoti iespējams, ka viņa izturēšanās veids un brīvā attieksme, kas redzama filmās, kurās viņš ir tēlojis, bija simpātiska citiem un jo īpaši jauniešu mērķauditorijai. Tomēr tas nenozīmē, ka citi uzskatīja viņu par tikumības paraugu, kura tēls jālabo attiecīgajā laikraksta reportāžā.

34. Pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma iesniegtās publikācijas patiešām pierādīja to, ka X bija ļoti slavens, bet neapstiprināja pieņēmumu, ka viņš atzīšanos saistībā ar savu privāto dzīvi izmantoja, lai sev pievērstu sabiedrības uzmanību. Laikrakstā publicētā reportāža nebija attaisnojama arī ar faktu, ka X bija arestēts publiskā vietā, teltī, jo narkotikas viņš patiesībā bija lietojis vīriešu tualetē, kas ir aizsargāta privāta telpa un nav redzama sabiedrībai. Visbeidzot, lai gan bija jākonstatē, ka X arests izraisīja ievērojamu sabiedrības interesi, to pašu nevar teikt par tāda nodarījuma aprakstu, kas netika paveikts sabiedrībai redzamā vietā.

35. Visbeidzot, lai gan apelācijas tiesa atbalstīja apgabaltiesas atzinumus par Minhenes prokuratūras lomu [šajos notikumos], tā norādīja, ka pieteikuma iesniedzējs uzņēmums bija vainojams tikai nelielā nevērībā, ņemot vērā prokuratūras izpausto informāciju, kuras dēļ varēja uzskatīt, ka šāda reportāža bija likumīga. Tomēr fakts, ka prokuratūra nelikumīgi izpaua informāciju, nepadara pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma publicēto rakstu par likumīgu. Apelācijas tiesa attiecīgi samazināja naudas sodu līdz 1000 EUR. Tā noraidīja kasācijas sūdzību, jo tās spriedums nebija pretrunā federālās tiesas praksei.

iii) Federālās tiesas lēmumi

36. 2006. gada 7. novembrī federālā tiesa noraidīja pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma iesniegto kasācijas sūdzību, pamatojot šo noraidījumu ar to, ka lietā neradās būtiski jautājumi un šī lieta nebija nepieciešama tiesību attīstībai vai tiesu prakses vienveidīguma nodrošināšanai.

37. 2006. gada 11. decembrī federālā tiesa noraidīja pārsūdzību, ko bija iesniedzis pieteikuma iesniedzējs uzņēmums, kurš apgalvoja, ka tam nebija pietiekamas iespējas iesniegt apsvērumus [*Anhörungsruge*]. Tā norādīja, ka, izvērtējot sabiedrības ieinteresētību saņemt informāciju par publisku kriminālprocesu un iejaukšanos tiesājamās personas privātajā sfērā, apelācijas tiesa ir ņēmusi vērā lietas apstākļus un pieņēmusi lēmumu saskaņā ar savā praksē noteiktajiem kritērijiem. Nekādi pierādījumi neliecina, ka netika ņemti vērā attiecīgie kritēriji, kurus piemēro, izvērtējot pretrunīgas intereses. Federālā tiesa norādīja, ka civiltiesu atzinumi attiecībā pret pieteikuma iesniedzēju uzņēmumu neļāva šim uzņēmumam iesniegt kasācijas sūdzību un nevar uzskatīt, ka ir pārkāptas pieteikuma iesniedzēja tiesības tikt uzklausītam.

2. Otrā tiesvedība

a) Tiesvedība saistībā ar aizliegumu

38. 2005. gada 15. augustā Hamburgas apgabaltiesa, pamatojoties uz X pieteikumu, izdeva aizliegumu pārpublicēt otro rakstu.

b) Galvenā tiesvedība

i) Apgabaltiesas spriedums

39. Ar savu 2006. gada 5. maija spriedumu apgabaltiesa apmierināja X pieteikumu galvenajā tiesvedībā, izdeva rīkojumu, saskaņā ar kuru pieteikuma iesniedzējam uzņēmumam bija jāatturas no otrā raksta pārpublicēšanas, nosakot sankcijas šā aizlieguma neievērošanas gadījumā, un izdeva rīkojumu, saskaņā ar kuru tam bija jāsedz izmaksas 449,96 EUR apmērā, kam pieskaitīti likumiskie procenti, kuri uzkrājušies līdz 2005. gada 22. septembrim. Tās sprieduma pamatā bija galvenokārt tie paši motīvi, kas izklāstīti tās 2005. gada 11. novembra spriedumā (sk. iepriekš 18.–30. punktu). Tā norādīja, ka ir jāsaprot atšķirība starp attiecīgo lietu un lietu, kurā federālā tiesa pieņēma savu 2005. gada 15. novembra lēmumu (sk. turpmāk 48. punktu), jo šajā lietā iesaistītā persona, princis Ernsts Ernsts fon Hanovers [*Ernst August von Hannover*], bija daudz plašāk atpazīstams nekā X, tāpēc prese bija tiesīga ziņot par ievērojamo naudas sodu, kas bija piemērots šajā lietā.

ii) Apelācijas tiesas spriedums

40. 2006. gada 12. septembrī Hamburgas apelācijas tiesa noraidīja pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma iesniegto pārsūdzību, minot to pašu pamatojumu, kas jau izklāstīts tās 2006. gada 21. marta spriedumā (sk. iepriekš 31.–35. punktu). Saistībā ar attiecīgajiem kritērijiem, kas jāpiemēro, izvērtējot pretrunīgas intereses, tā norādīja, ka atbilstoši federālās Konstitucionālās tiesas 2006. gada 13. jūnija spriedumam (sk. turpmāk 49. punktu) fakts, ka persona ir slavena vai sabiedrībā atpazīstama, nav pietiekams pamatojums sabiedrības ieinteresētībai par šīs personas rīcību. Šajā lietā sabiedrības vēlme saņemt informāciju un tikt izklaidētai, kas izrietēja no fakta, ka X bija plaši atpazīstama persona un atveidoja policijas priekšnieka lomu televīzijas seriālā, bija nepietiekams attaisnojums tam, kāpēc tika pārkāptas viņa tiesības pašam izlemt, kādu informāciju viņš vēlas izpaust [*informationelle Selbstbestimmung*].

41. Apelācijas tiesa neuzskata, ka pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma paļaušanās uz televīzijas seriāla Y augsto reitingu skatītāju vidū pierāda, ka X bija kļuvis par paraugu. Ja miljoniem skatītāju patiešām eksistēja kāds paraugs, tad tas bija policijas priekšnieka personāžs. Apelācijas tiesa atkārtoti norādīja, ka laikrakstā publicēto rakstu likumīgu nepadarīja fakts, ka X tika arestēts sabiedriskā vietā, jo pats nodarījums bija veikts prom no sabiedrības acīm, vīriešu tualetē. Saskaņā ar minētajiem faktiem notikuma vietā esošo policijas darbinieku uzmanību piesaistīja aizdomīga X rokas kustība, bet nav minēts, ka arī pārējās teltī esošās personas ievēroja, ka X bija lietojis kokaīnu.

42. Apelācijas tiesa piebilda, ka, lai gan fakts, ka par šo gadījumu bija ziņojis “nopietns laikraksts”, varētu liecināt par to, ka interese par to nebija neievērojama [*nicht geringes*], tas nebija pamats secināt, ka ir likumīgi iejaukties X tiesībās uz personas tiesību aizsardzību.

43. Apelācijas tiesa noraidīja pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma iesniegto pārsūdzību, pamatojot šo noraidījumu ar to, ka tās spriedums nebija pretrunā federālās tiesas praksei, jo īpaši 2005. gada 15. novembra spriedumam (sk. turpmāk 48. punktu).

iii) Federālās tiesas lēmumi

44. 2007. gada 17. aprīlī federālā tiesa noraidīja pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma iesniegto kasācijas sūdzību, pamatojot šo noraidījumu ar to, ka lietā neradās būtiski jautājumi un šī lieta nebija nepieciešama tiesību aktu attīstībai vai tiesu prakses vienveidīguma nodrošināšanai. 2007. gada 12. jūnijā federālā tiesa noraidīja pārsūdzību, ko bija iesniedzis pieteikuma iesniedzējs uzņēmums, kurš apgalvoja, ka tam nebija pietiekamas iespējas iesniegt apsvērumus.

3. Federālās Konstitucionālās tiesas lēmums

45. 2008. gada 5. martā federālās Konstitucionālās tiesas palāta trīs tiesnešu sastāvā atteicās izskatīt pārsūdzības, ko bija iesniedzis pieteikuma iesniedzējs uzņēmums attiecībā uz

konstitucionālajiem jautājumiem pirmajā un otrajā tiesvedībā pieņemtajos tiesas lēmumos. Tā norādīja, ka tā savu lēmumu nepamatos.

4. Citi tiesas lēmumi attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju uzņēmumu

46. 2006. gada 12. septembrī un 2008. gada 29. janvārī Hamburgas apgabaltiesa izdeva rīkojumu pieteikuma iesniedzējam uzņēmumam samaksāt X divas soda naudas 5000 EUR apmērā, kuras abas bija uzliktas par 2005. gada 15. augusta rīkojuma pārkāpšanu (sk. iepriekš 38. punktu). Tiesa puda nosodījumu pieteikuma iesniedzējam uzņēmumam cita starpā par šādu paziņojumu, ko viens no tā redaktoriem bija publicējis dienas laikraksta “Die Welt” 2006. gada 7. jūlija numurā un šā laikraksta tīmekļa vietnē (welt.de) 2007. gada 22. martā:

“Attiecīgi mums nebija nekādu tiesību ziņot par pazīstamā aktiera X tiesāšanu saistībā ar kokaīna glabāšanu, lai gan bija ļoti labi zināms, ka šis viņam ir atkārtots nodarījums un tas tika veikts alus svētkos Minhenē.”

II. PIEMĒROJAMIE VALSTS TIESĪBU AKTI UN PRAKSE UN EIROPAS TIESĪBU AKTI

A. Valsts tiesību akti un prakse

1. 1. Civillikums

47. Civillikuma [*Bürgerliches Gesetzbuch*] 823. panta 1. punkts paredz, ka ikvienam, kas ar nodomu vai aiz neuzmanības nelikumīgi pārkāpj citas personas tiesības uz dzīvību, fizisko neaizskaramību, veselību, brīvību, īpašumu vai citas līdzīgas tiesības, ir jāatlīdzina radītais kaitējums.

Saskaņā ar 1004. panta 1. punktu gadījumā, ja citas personas īpašums ir bojāts citādā veidā kā, to iznīcinot vai nelikumīgi aizturot, īpašnieks var pieprasīt, lai nodarījuma veicējs pārtrauc iejaukšanos. Ja pastāv pamatotas bailes, ka varētu tikt radīts papildu kaitējums, īpašnieks var lūgt izdot tiesas aizliegumu.

2. Attiecīgā tiesu prakse

48. Savā 2005. gada 15. novembra spriedumā (Nr. Vi ZR 286/04) federālā tiesa atkārtoti atsaucās uz savu iedibināto praksi, saskaņā ar ko izšķirošais kritērijs, izvērtējot, vai ir likumīgi ziņu reportāžā minēt attiecīgās personas vārdu un uzvārdu, ir nodarījuma būtība un aizdomās turētā personība. Lietas faktiskie apstākļi ietvēra naudas sodu un aizliegumu, ko Francijas tiesas izdeva kādai sabiedrībā zināmai personai par ātruma pārsniegšanu uz autoceļa (130 km/h vietā – 211 km/h). Federālā tiesa, pirmkārt, secināja, ka ātruma ierobežojums tika pārsniegts tik ļoti, ka to varēja uzskatīt par ceļu satiksmes noteikumu galēju necienīšanu, un, otrkārt, ka nodarījuma rezultātā tika būtiski apdraudēti citi autovadītāji. Turklāt gan veids, kādā attiecīgā persona bija uzvedusies sabiedrībā iepriekš, gan viņa izcelsme un fakts, ka viņš bija ļoti plaši pazīstamas personas vīrs, nozīmēja, ka preses ieinteresētība ziņu reportāžas publicēšanā bija svarīgāka nekā attiecīgā nodarījuma veicēja tiesības uz personas tiesību aizsardzību. Federālā tiesa norādīja, ka, ņemot vērā Tiesas 2004. gada 24. jūnija spriedumu lietā “Fon Hanovere pret Vāciju” (Nr. 59320/00, *ECHR* 2004-VI), cits atzinums nebija iespējams. Šajā lietā raksti (un fotogrāfijas) bija attiekušās tikai uz Karolīnas fon Hanoveres ikdienas dzīvi un to mērķis bija vienīgi apmierināt noteiktas mērķauditorijas ziņkārību par viņas privāto dzīvi.

49. 2006. gada 13. jūnija lēmumā (Nr. 1 BvR 565/06) federālās Konstitucionālās tiesas palāta trīs tiesnešu sastāvā atteicās skatīt federālās tiesas spriedumu pārsūdzību un atbalstīja tās izdarītos atzinumus.

B. Eiropas Padomes pieņemtie tiesību akti

1. Ministru komitejas Ieteikums Rec(2003)13

50. Attiecīgās rindkopas Ministru komitejas Ieteikumā dalībvalstīm Rec(2003)13 par informācijas sniegšanu plašsaziņas līdzekļos saistībā ar tiesvedību krimināllietā, kas pieņemts 2003. gada 10. jūlijā ministru vietnieku 848. sanāksmē, ir formulētas šādi:

“[..]

atgādinot, ka plašsaziņas līdzekļiem ir tiesības informēt sabiedrību, jo sabiedrībai saskaņā ar Konvencijas 10. pantu ir tiesības saņemt informāciju, tostarp par sabiedrībai svarīgiem jautājumiem, un ka tiem ir profesionāls pienākums to darīt;

atgādinot, ka tiesības uz nevainīguma prezumpciju, taisnīgu tiesu un privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību saskaņā ar Konvencijas 6. un 8. pantu ir pamatprasības, kas jāievēro jebkurā demokrātiskā sabiedrībā;

uzsverot plašsaziņas līdzekļu reportāžu lomu sabiedrības informēšanā par kriminālprocesiem, nodrošināšanā, lai būtu redzama krimināllikumu preventīvā iedarbība, kā arī sabiedrības uzraudzības nodrošināšanā attiecībā uz kriminālās tiesvedības sistēmu;

ņemot vērā Konvencijas 6., 8. un 10. panta aizsargāto interešu iespējamās pretrunas un nepieciešamību izvērtēt šīs tiesības, paturot prātā katras konkrētās lietas faktiskos apstākļus un pienācīgi ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas uzraudzības lomu, nodrošinot saistību izpildi saskaņā ar Konvenciju;

[..]

atzīstot valstu tiesību sistēmu daudzveidīgumu kriminālprocesa jomā, iesaka dalībvalstu valdībām:

1. attiecīgi veikt vai pastiprināt visus pasākumus, ko tās uzskata par nepieciešamiem, lai īstenotu šim ieteikumam pievienotos principus savu attiecīgo konstitucionālo normu ietvaros,

[..]

Ieteikuma Rec(2003)13 pielikums

Principi attiecībā uz informācijas sniegšanu plašsaziņas līdzekļos saistībā ar tiesvedību krimināllietā

1. princips. Sabiedrības informēšana ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību

Sabiedrībai ir jāspēj ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību saņemt informāciju par tiesu iestāžu un policijas dienestu darbību. Tāpēc jānodrošina, ka žurnālisti var brīvi ziņot un komentēt kriminālās tiesvedības sistēmas darbību, ievērojot tikai ierobežojumus saskaņā ar turpmāk izklāstītajiem principiem.

2. princips. Nevainīguma prezumpcija

Nevainīguma prezumpcijas principa ievērošana ir daļa no tiesībām uz taisnīgu tiesu.

Attiecīgi viedokļi un informācija par notiekošajām tiesvedībām krimināllietās ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību jāpaziņo vai jāizplata vienīgi tādā gadījumā, ja tas nekaitē aizdomās turētās vai apsūdzētās personas nevainīguma prezumpcijai.

3. princips. Informācijas pareizība

Tiesu iestādēm un policijas dienestiem jāsniedz plašsaziņas līdzekļiem tikai pārbaudīta informācija vai informācija, kuras pamatā ir pamatoti pieņēmumi. Ja informācija balstās uz pamatotiem pieņēmumiem, tas plašsaziņas līdzekļiem ir skaidri jānorāda.

4. princips. Informācijas pieejamība

Kad žurnālisti ir likumīgi ieguvuši informāciju saistībā ar aktuālu tiesvedību krimināllietā no tiesu iestādēm vai policijas dienestiem, šīm iestādēm vai dienestiem bez diskriminācijas ir jānodrošina attiecīgās informācijas pieejamība visiem žurnālistiem, kas izdara vai ir izdarījuši tādu pašu pieprasījumu.

[..]

8. princips. Privātās dzīves aizsardzība saistībā ar aktuālu tiesvedību krimināllietā

Sniedzot informāciju par aizdomās turētajām, apsūdzētajām vai notiesātajām personām vai citām pusēm tiesvedībā krimināllietā, jāievēro šo personu tiesības uz privātās dzīves aizsardzību, ko garantē Konvencijas 8. pants. Īpaši jāaizsargā nepilngadīgās personas un citas personas, kas ir neaizsargātas, kā arī upuri, liecinieki un aizdomās turēto, apsūdzēto un notiesāto personu ģimenes locekļi. Jebkurā gadījumā īpaši jāizvērtē kaitīgā ietekme, kas šo personu identificējošas informācijas izpaušanai var būt attiecībā uz citām šā principa aprakstā minētajām personām.”

2. Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Rezolūcija 1165 (1998) par tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību

51. Atbilstošās daļas šajā rezolūcijā, ko Parlamentārā asambleja pieņēma 1998. gada 16. jūnijā, ir formulētas šādi:

“[..]

6. Asambleja apzinās, ka personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību bieži tiek pārkāptas pat tajās valstīs, kurās šīs tiesības aizsargā īpaši tiesību akti, jo cilvēku privātā dzīve ir kļuvusi par ļoti ienesīgu precī noteiktiem plašsaziņas līdzekļu veidiem. Upuri parasti ir sabiedrībā zināmas personas, jo ziņas par viņu privāto dzīvi palielina noietu. Tajā pašā laikā sabiedriskajiem darbiniekiem ir jāatzīst, ka īpašais statuss, kas tām ir sabiedrībā (daudreiz personas šādu statusu ieņem pēc savas izvēles), automātiski ietver lielāku spiedienu uz viņu privāto dzīvi.

7. Sabiedriskie darbinieki ir personas, kas ieņem valsts amatus un/vai rīkojas ar valsts līdzekļiem, un, vispārīgi runājot, visas tās personas, kas piedalās sabiedriskajā dzīvē politikā, ekonomikā, mākslā, sociālajā sfērā, sportā vai citā jomā.

8. Plašsaziņas līdzekļi bieži pārkāpj cilvēku tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, vienpusēji interpretējot Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 10. pantā garantētās tiesības uz vārda brīvību un apgalvojot, ka lasītājiem ir tiesības zināt visu par sabiedriskajiem darbiniekiem.

9. Pilsoņus patiešām var interesēt noteikti fakti par sabiedrisko darbinieku, jo īpaši politiku, privāto dzīvi, un tāpēc ir leģitīmi lasītājus, kas ir arī vēlētāji, informēt par šiem faktiem.

10. Tāpēc ir jāatrod veids, kā līdzsvarot abu šo Eiropas Cilvēktiesību konvencijas garantēto pamattiesību – tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību un tiesību uz vārda brīvību – īstenošanu.

11. Asambleja atkārtoti apstiprina, ka ir svarīgas katras personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un tiesības uz vārda brīvību, jo tas ir demokrātiskas sabiedrības pamats. Šīs tiesības nav nedz absolūtas, nedz īstenojamas hierarhiskā secībā, jo tās ir vienlīdz svarīgas.

12. Tomēr Asambleja norāda, ka Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 8. pantā noteiktās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību paredz privātpersonu aizsardzību ne tikai pret valsts iestāžu, bet arī pret privātpersonu vai privātā sektora iestāžu, tostarp plašsaziņas līdzekļu, iejaukšanos viņu privātajā dzīvē.

13. Asambleja uzskata, ka, tā kā visas dalībvalstis tagad ir ratificējušas Eiropas Cilvēktiesību konvenciju un daudzu valstu tiesību sistēmās ir pieņemtas normas, kas garantē šo aizsardzību, nav nepieciešams ierosināt pieņemt jaunu konvenciju, kas garantētu tieši tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. [...]”

JURIDISKAIS PAMATOJUMS

I. PIETEIKUMU ATDALĪŠANA

52. Tiesa norāda, ka Palāta pirms atteikšanās no jurisdikcijas Lielās palātas labā bija šo pieteikumu apvienojusi ar pieteikumu lietā (“Fon Hanovere pret Vāciju” (Nr. 40660/08 un Nr. 60641/08) (sk. iepriekš 3. punktu). Tomēr, ņemot vērā faktiskos apstākļus un būtiskos jautājumus, kas radās šajās lietās, Lielā palāta uzskata, ka ir lietderīgi pieteikumus Nr. 40660/08 un Nr. 60641/08 atdalīt no šā pieteikuma.

II. KONVENCIJAS 10. PANTA IESPĒJAMĀIS PĀRKĀPUMS

53. Pieteikuma iesniedzējs uzņēmus sūdzējās par tam noteikto aizliegumu ziņot par X arestu un apsūdzību. Tas atsaucās uz Konvencijas 10. pantu, kura attiecīgās daļas paredz:

“1. Ikvienam ir tiesības brīvi paust savus uzskatus. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un tiesības netraucēti saņemt un izplatīt informāciju un idejas bez iejaukšanās no sabiedrisko institūciju puses un neatkarīgi no valstu robežām. [...]”

2. Tā kā šo brīvību īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, tā var tikt pakļauta tādām formalitātēm, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu [...] citu cilvēku reputāciju vai tiesības [...] vai lai saglabātu tiesas autoritāti un objektivitāti.”

A. Pieņemamība

54. Tiesa norāda, ka šī sūdzība nav acīmredzami nepamatota Konvencijas 35. panta 3. punkta a) apakšpunkta nozīmē. Tā arī norāda, ka nav konstatēts cits pamats atzīt to par nepieņemamu un tādēļ tā ir jāpasludina par pieņemamu.

B. Lietas būtība

1. Pušu argumenti

a) Valdības argumenti

55. Valdība atzina, ka apstrīdētie tiesas lēmumi ir iejaukšanās pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma tiesībās uz vārda brīvību. Tomēr šī iejaukšanās bija paredzēta likumā un tai bija mērķis, ko Tiesa atzīst par leģitīmu, proti, aizsargāt privāto sfēru (sk. sprieduma lietā “*News Verlags GmbH & Co.KG*” pret Austriju”, Nr. 31457/96, 44. punktu, *ECHR* 2000-I). Puses šajā lietā nevar vienoties par to, vai šī iejaukšanās bija samērīga, un jo īpaši par to, vai valsts tiesas, izvērtējot pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma tiesības uz vārda brīvību un X tiesības uz savu privāto dzīvi, ievēroja Tiesas praksē noteiktos kritērijus. Šajā saistībā bija jāņem vērā attiecīgās personas loma, publikācijas nolūks un laikrakstam noteikto sankciju apmērs.

56. Valdība norādīja uz valsts tiesu atzinumu, ka pretēji policijas priekšnieka Y personāžam X nebija plaši atpazīstams sabiedrībā un attiecīgi viņu nevarēja uzskatīt par sabiedrisku darbinieku. Savā spriedumā par otro rakstu apgabaltiesa turklāt norādīja atšķirību starp X un princi Ernstu Augustu fon Hanoveru (sk. iepriekš 39. punktu). Intervijas, ko X bija sniedzis presei, nebija pietiekams pamats, lai palielinātu sabiedrības interesi par viņa personību. Valdība apgalvoja, ka tas, cik labi persona ir atpazīstama sabiedrībā, būtu jāvērtē valsts tiesām. Tas īpaši attiecas uz robežgadījumiem, kuros ir jāizvērtē fakti un sociālās situācijas, ko Tiesa nevar izdarīt attiecībā uz personām, kas varētu būt atpazīstamas sabiedrībā, katrā no 47 valstīm.

57. Attiecībā uz plašsaziņas līdzekļu reportāžu tēmu Valdība atzina, ka prese, ziņojot par nodarījumiem, parasti pilda “sabiedrības sargsuņa” lomu, jo īpaši attiecībā uz tiesvedībām krimināllietās. Šajā gadījumā sabiedrības interese bija lielāka nekā gadījumos, kad prese tikai sniedza ziņas par kādas personas privāto dzīvi. Tomēr šajā gadījumā sabiedrība nebija ieinteresēta saņemt informāciju par nodarījumu, ko bija veicis X, kuru tā varēja neatšķirt no tiesājamā personas. Šajā lietā netika apstrīdēta tiesu sistēmas darbība, kā tas bija lietā “*Obukhova [Obukhova]*” pret Krieviju” (Nr. 34736/03, 2009. gada 8. janvāris), jo tā attiecās vienīgi uz maznozīmīgu, ar narkotikām saistītu nodarījumu, ko bija veicis salīdzinoši atpazīstams aktieris.

58. Nodarījuma smaguma pakāpes novērtēšana bija jāveic pēc valsts iestāžu ieskatiem. Šajā lietā tiesas uzskatīja, ka nodarījums bija vidēji smags vai pat maznozīmīgs. Valdība norādīja, ka soda naudas apmērs bija salīdzinoši augsts, ņemot vērā X ienākumus. Krimināltiesas bija noteikušas soda naudu 90 dienu algas apmērā, tāpēc nodarījums neparādījās ne X labas uzvedības apliecībā (kas paredzēta darba devējiem), ne viņa sodāmības reģistrā.

59. Valdība apstrīdēja pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma apgalvojumu, ka Minhenes prokurors bija sarīkojis preses konferenci un publicējis paziņojumu presē par X arestu vēl pirms pirmā raksta publicēšanas (sk. turpmāk 69. punktu).

60. Attiecībā uz pieteikuma iesniedzēja uzņēmumam piemērotajām sankcijām Valdība norādīja, ka šim uzņēmumam tika aizliegts tikai publicēt attiecīgo rakstu saturu un uzdots segt peticīgo tiesas izdevumu summu. Pieteikuma iesniedzējs uzņēmums netika nedz tiesāts

saskaņā ar krimināltiesībām, nedz tam tika uzdots kompensēt kaitējumu, kā tas bija noticis citu izdevēju gadījumā, kuriem tika piespriests brīvības atņemšanas sods, nedz arī tam tika liegts nodarboties ar žurnālistiku vai konfiscēti visi konkrētā laikraksta numura eksemplāri, vai izdots rīkojums par liela apmēra kaitējuma kompensēšanu (sk. sprieduma lietā “Kumpana [Cumpănă] un Mazare [Mazăre] pret Rumāniju” [LP], Nr. 33348/96, 112. punktu, *ECHR* 2004-XI, 2005. gada 27. oktobra sprieduma lietā “Wirtschafts-Trend Zeitschriften-Verlags GmbH” pret Austriju”, Nr. 58547/00, 41. punktu, un 2010. gada 6. aprīļa sprieduma lietā “Flinkile [Flinkkilä] un citi pret Somiju”, Nr. 25576/04, 89. punktu). Valdība piebilda, ka Vācijas tiesas turklāt nebija noteikušas vispārējo aizliegumu jebkādam reportāžam par X arestu un tiesāšanu; problēma bija tā, ka pieteikuma iesniedzējs uzņēmums nesaglabāja aktiera anonimitāti viņa arestēšanas laikā un pirms tiesas.

61. Valdība uzsvēra, ka valstij šajā lietā bija rīcības brīvība. Šī rīcības brīvība bija atkarīga no attiecīgo darbību veida un ierobežojumu mērķa. Turklāt savā nesenā praksē Tiesa valstij ļāva lielu rīcības brīvību gadījumos, kas attiecās uz Konvencijas 8. pantu. (Sk. 2008. gada 25. novembra sprieduma lietā “Armoniene [Armonienė] pret Lietuvu”, Nr. 36919/02, 38. punktu, un 2009. gada 9. aprīļa sprieduma lietā “A. pret Norvēģiju”, Nr. 28070/06, 66. punktu). Kopumā valstu rīcības brīvība ir lielāka tad, ja Eiropas līmenī nav vienprātības attiecīgā jautājumā. Saskaņā ar Valdības apgalvojumiem, lai gan var atzīt, ka pastāvēja tendence saskaņot tiesību sistēmas Eiropā, tomēr joprojām pastāvēja atšķirības, ko pierāda nespēja vienoties par Eiropas Savienības regulu par tiesību normu kolīzijas noteikumiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (2007. gada 11. jūlija EK Regula Nr. 864/2007 (“Roma II”)). Rīcības brīvība ir liela arī tad, ja valsts iestādēm ir jārod līdzsvars starp pretrunīgām privātā un valsts sektora interesēm vai Konvencijā noteiktajām tiesībām (sk. sprieduma lietā “Evansa [Evans] pret Apvienoto Karalisti” [LP], Nr. 6339/05, 77. punktu, *ECHR* 2007-I, un sprieduma lietā “Diksoni [Dickson] pret Apvienoto Karalisti” [LP], Nr. 44362/04, 78. punktu, *ECHR* 2007-XIII). Turklāt arī Eiropas Savienības Tiesas praksē acīmredzami ir ievērota tāda pati pieeja (sk. 2004. gada 14. oktobra spriedumu Omegas [Omega] lietā, C-36/02, un 2003. gada 12. jūnija spriedumu Šmitbergera [Schmidberger] lietā, C-112/00).

62. Valdība apgalvoja, ka dažās lietās, piemēram, šajā lietā, kurā valsts tiesām bija jārod līdzsvars starp divu vai vairāku privātpersonu tiesībām un interesēm, īpatnība ir tā, ka tiesvedība Tiesā faktiski bija sākotnējās tiesiskās darbības turpinājums, un katra no pusēm valsts tiesvedībā varēja iesniegt pieteikumu Tiesā. Tieši šā iemesla dēļ nebija pietiekami tikai rast līdzsvaru starp pretrunīgām interesēm un ir nepieciešams risinājumu “koridors”, kas ierobežotu valstu tiesu rīcības brīvību, pieņemot lēmumus atbilstoši Konvencijai. Ja tas netiks rasts, Tiesai būs pašai katreiz jāpieņem lēmums, kas diez vai ir tās uzdevums.

63. Valdība norādīja, ka tendence to darīt valsts līmenī bija nedaudz mazāka tāpēc, ka federālā Konstitucionālā tiesa bija atstājusi parastajām tiesām rīcības brīvību šajā ziņā un to vietā neizvērtēja pretrunīgās intereses. Pie tam tas varētu izskaidrot, kāpēc federālā Konstitucionālā tiesa nepamatoja savu lēmumu šajā lietā. Tendencei valsts līmenī samazināt Konstitucionālās tiesas pārbaudes apmēru jāattiecas *a fortiori* uz Eiropas Cilvēktiesību tiesu, kuras uzdevums ir pārbaudīt interešu izvērtējumu, ko veic tiesas 47 līgumslēdzējās valstīs, kuru tiesību sistēmas joprojām ir neviendabīgas.

64. Saskaņā ar valdības apgalvojumiem Tiesai ir jāiejaucas vienīgi tādā gadījumā, ja valstu tiesas nav ņēmušas vērā noteiktus apstākļus, cenšoties rast līdzsvaru starp pretrunīgām interesēm, vai gadījumā, ja ir skaidri redzams, ka rezultāts ir nesamērīgs (sk. iepriekšminētā sprieduma Kumpanas un Mazare lietā 111.-120. punktu). Šis atzinums bija saderīgs arī ar Konvencijas 53. pantu: attiecībās starp valsti un pilsoni, pilsonim iegūstot brīvību, valsts tikai zaudē tiesības, turpretī attiecībās starp diviem pilsoņiem, piešķirot lielāku vērtību vienas personas tiesībām, tiek ierobežotas otras personas tiesības, ko aizliedz Konvencijas 53. pants.

b) Pieteikuma iesniedzējs uzņēmums

65. Pieteikuma iesniedzējs uzņēmums apgalvoja, ka attiecīgajā laikā X bija plaši pazīstams aktieris, kurš atveidoja galveno lomu televīzijas kriminālseriālā, kas bija īpaši populārs jaunu vīriešu vidū; turklāt balsojumā X bija atzīts par otru populārāko aktieri 2002. gadā. Tāpēc viņš nebija parasta privātpersona, kas nepiesaistīja plašsaziņas līdzekļu uzmanību, kā tas bija citās Tiesas izšķirtajās lietās (cita starpā sk. spriedumu lietā “Šaka [*Sciacca*] pret Itāliju”, Nr. 50774/99, *ECHR* 2005-I, 2009. gada 24. februāra spriedumu lietā “Toma [*Toma*] pret Rumāniju”, Nr. 42716/02, un 2009. gada 16. aprīļa spriedumu lietā “Ēgelanns [*Egeland*] un Hanseids [*Hanseid*] pret Norvēģiju”, Nr. 34438/04).

66. Pieteikuma iesniedzējs uzņēmums apgalvoja, ka noziedzīgs nodarījums būtībā nekad nav pilnīgi privāta lieta. Turklāt šajā lietā X bija atkārtoti izdarījis nodarījumu, jo 2000. gada jūlijā viņam jau bija piespriests piecus mēnešus ilgs nosacīts brīvības atņemšanas sods un naudas sods 5000 EUR apmērā par narkotiku glabāšanu.

67. Sabiedrības ieinteresētība informācijas saņemšanā bija svarīgāka nekā X tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. X pēc savas iniciatīvas bija piesaistījis sabiedrības uzmanību, viņam bija tirgus vērtība atbilstoši savam sabiedrībā pamanāmajam dzīvesstilam, viņš bija labprātīgi atļāvis sevi fotografēt sabiedriskos pasākumos un sniedzis presei intervijas, atklājot savas privātās dzīves aspektus, tostarp saistībā ar narkotiku lietošanu. Tā kā X bija paraugs citiem un bija pats izvēlējis kļūt sabiedrībā atpazīstams, viņam bija jāsaprot, ka viņš piesaistīs sev sabiedrības uzmanību, jo īpaši gadījumā, ja veiks noziedzīgu nodarījumu. Pieteikuma iesniedzējs uzņēmums apgalvoja, ka ikvienam, kurš savas atpazīstamības vairošanai izmanto plašsaziņas līdzekļus, jārēķinās ar to, ka viņa uzvedība tiks objektīvi atspoguļota šajos plašsaziņas līdzekļos. Tā tas bija arī X lietā, jo pēc viņa pirmās notiesāšanas saistībā ar narkotiku glabāšanu, viņš bija apliecinājis, ka tās vairs nelieto. Attiecīgi viņš bija atteicies no savām tiesībām uz privātumu.

68. Pieteikuma iesniedzējs uzņēmums turklāt norādīja, ka netika apstrīdēts attiecīgajos rakstos minēto faktu patiesums (pretstatā sk. spriedumu lietā “Pēdersens [*Pedersen*] un Bodsgords [*Baadsgaard*] pret Itāliju” [LP], Nr. 49017/99, *ECHR* 2004-XI). Turklāt sniegtā informācija neiespaidoja pirmstiesas izmeklēšanas norisi vai lietas iztiesāšanu (pretstatā sk. 2005. gada 24. novembra spriedumu lietā “Turanšo [*Tourancheau*] un Žilī [*July*] pret Franciju”, Nr. 53886/00); tā ietvēra ne tikai ziņas par X privāto dzīvi, bet arī nopietnu faktisko informāciju par krimināltiesībām un narkotiku lietošanas sekām. Tādējādi šī lieta atšķiras no fon Hanoveres lietas (minēta iepriekš), jo, pretstatā X, pieteikuma iesniedzējs fon Hanoveres lietā bija vienmēr centies aizsargāt savu privāto dzīvi.

69. Pieteikuma iesniedzējs uzņēmums atkārtoti norādīja, ka tas bija ziņojis par X arestu pēc tam, kad prokuratūra bija izpaudusi faktus un arestētās personas identitāti. Savos tiesas sēdes laikā minētajos argumentos un jo īpaši atbildēs uz tiesnešu jautājumiem tas bija norādījis, ka pirms rakstu publicēšanas Minhenes prokurors bija sarīkojis preses konferenci – televīzijas kameru priekšā – kuras laikā viņš sniedza sīku informāciju. Prokuratūra par šo tēmu bija publicējusi arī plašu paziņojumu presē. Attiecīgi pieteikuma iesniedzējs uzņēmums bija publicējis tikai to informāciju, kas jau bija publiska. Ja šādu informāciju nedrīkstētu publicēt, tas mazinātu žurnālistu motivāciju. Preses konferenču apmeklēšana būtu tikai laika izniekošana.

70. Nobeigumā pieteikuma iesniedzējs uzņēmums apgalvoja, ka preses pienākumus nevajadzētu sašaurināt tikai līdz reportāžām par politiķiem. Tā kā sabiedrībā atpazīstamas personas var veidot noteiktu priekšstatu par sevi, cenšoties piesaistīt plašsaziņas līdzekļu uzmanību, plašsaziņas līdzekļiem būtu jāatļauj labot šo tēlu, ja tas vairs neatbilst patiesībai. Jautājums nav par pierādīšanu, ka vārda brīvība ir svarīgāka kā tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. Tomēr vārda brīvībai jābūt svarīgākai, ja attiecīgā persona ir atpazīstama plašāk nekā tikai kādā reģionā un ir brīvi vairojusi savu atpazīstamību.

2. Trešo pušu apsvērumi

a) Plašsaziņas līdzekļu juristu asociācija

71. Asociācija, kas ir trešā puse šajā lietā, apgalvoja, ka Konvencija neaizsargā tiesības uz reputāciju. Neslavu ceļoša raksta publicēšana par kādu personu nav iekļaušanās 8. pantā garantēto tiesību īstenošanā. Izvērtējot Konvencijas 8. un 10. pantā noteiktās tiesības, ir plašā mērogā un spēcīgi jāaizsargā plašsaziņas līdzekļu tiesības ziņot par visiem sabiedrību interesējošiem jautājumiem un jo īpaši par tiesvedībām. Asociācija, kas ir trešā puse šajā lietā, norādīja, ka personas vārda un uzvārda vai citu identificējošu ziņu iekļaušana rakstā bija svarīga, lai izpildītu uzdevumu informēt sabiedrību.

72. Saskaņā ar Apvienotās Karalistes Augstākās tiesas nolēmumu, ja, ziņojot par kādu tiesvedību, netiek izpausti pušu vārdi un uzvārdi, reportāžai trūkst saiknes ar realitāti, lasītāju interese ir mazāka un redaktoriem reportāžai ir jāpiešķir zemāka prioritāte. Plašsaziņas līdzekļu juristu asociācija uzsvēra arī to, cik svarīgi ir redaktoram saglabāt plašu rīcības brīvību un atklātas tiesas principu, kura nodrošināšanā plašsaziņas līdzekļi sniedz nozīmīgu ieguldījumu, un piebilda, ka šo principu nevajadzētu ierobežot, ja vien tas nav ļoti nepieciešams, piemēram, lai aizsargātu tiesājamā vai liecinieka anonimitāti. Citos apstākļos nevajadzētu noteikt nekādus ierobežojumus plašsaziņas līdzekļu tiesībām publicēt reportāžas par tiesvedībām, tostarp fotogrāfijas.

b) Plašsaziņas līdzekļu tiesiskās aizstāvības iniciatīvas, Starptautiskā Preses institūta un Pasaules laikrakstu un laikrakstu izdevēju asociācijas kopīgie apsvērumi

73. Šīs trīs asociācijas, kas bija trešās puses šajā tiesvedībā, apgalvoja, ka visās līgumslēdzējās valstīs ir vērojama kopēja tendence valstu tiesām asimilēt principus un standartus, ko Tiesa ir formulējusi attiecībā uz centieniem rast līdzsvaru starp 8. pantā noteiktajām tiesībām un 10. pantā noteiktajām tiesībām, kaut arī dažādās valstīs dažādiem apstākļiem var tikt piešķirta atšķirīga nozīme. Tās lūdza Tiesu piešķirt lielu rīcības brīvību līgumslēdzējām valstīm un apgalvoja, ka tāds ir Konvencijas 53. pantā paustais nodoms. Tās atsaucās uz Tiesas sprieduma lietā “Šasaņū [Chassagnou] un citi pret Franciju” [LP], Nr. 25088/94, Nr. 28331/95 un Nr. 28443/95, 113. punktu, *ECHR* 1999-III) un apgalvoja, ka Tiesa bija norādījusi, ka tā ļaus līgumslēdzējām valstīm lielu rīcības brīvību situācijās, kurās ir iesaistītas pretrunīgas intereses.

74. Tāpat līgumslēdzējām valstīm parasti tika ļauta liela rīcības brīvība attiecībā uz pozitīvām saistībām privātpersonu savstarpējās attiecībās un citās jomās, kur demokrātiskā sabiedrībā viedokļi pamatoti var būtiski atšķirties (sk. sprieduma lietā “Fretē [Fretté] pret Franciju”, Nr. 36515/97, 41. punktu, *ECHR* 2002-I). Turklāt Tiesa jau bija līgumslēdzējām valstīm ļāvusi lielu rīcības brīvību lietā, kas attiecās uz līdzsvara rašanu starp Konvencijas 8. un 10. pantā noteiktajām tiesībām (sk. iepriekšminētā sprieduma lietā “A. pret Norvēģiju” 66. punktu). Tās loma bija tieši apstiprināt, ka līgumslēdzējas valstis ir ieviesušas mehānismu, lai rastu taisnīgu līdzsvaru un noskaidrotu, vai konkrētie faktori, ko ņēmušas vērā valstu tiesas šā līdzsvara rašanai, ir saderīgi ar Konvenciju un Tiesas praksi. Tai būtu jāiejaucas vienīgi tad, ja valstu tiesas būtu atzinušas nesvarīgus faktoros par svarīgiem vai ja to izdarītie atzinumi būtu nepārprotami patvaļīgi vai pārkāptu attiecīgās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību vai reputāciju. Citādi tā riskē kļūt par apelācijas tiesu šādās lietās.

3. Tiesas vērtējums

75. Puses vienojās, ka tiesas lēmumi, kas pieņemti šajā lietā, ir iekļaušanās pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma tiesībās uz vārda brīvību, ko garantē Konvencijas 10. pants.

76. Ja šāda iekļaušanās neatbilst 10. panta 2. punktam, tā ir pretrunā Konvencijai. Tāpēc ir jānosaka, vai šī iekļaušanās bija “paredzēta likumā”, vai tai bija mērķis vai mērķi, kas bija

leģitīmi saskaņā ar 10. panta 2. punktu, un vai šis mērķis vai mērķi bija “nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā”.

77. Puses vienojās, ka iejaukšanās bija paredzēta Civillkodeksa 823. panta 1. punktā un 1004. panta 1. punktā (sk. iepriekš 18. un 47. punktu), paturot prātā tiesības uz personas tiesību aizsardzību. Puses arī bija vienprātis, ka tai bija leģitīms mērķis, proti, aizsargāt citu personu reputāciju vai tiesības Konvencijas 10. panta 2. punkta nozīmē, kas saskaņā ar Tiesas praksi (sk. sprieduma lietā “Šovī [*Chauvy*] un citi pret Franciju”, Nr. 64915/01, 70. punktu, *ECHR* 2004-VI, un 2007. gada 15. novembra sprieduma lietā “Pfeifers [*Pfeifer*] pret Austriju”, Nr. 12556/03, 35. punktu) var ietvert tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību 8. panta nozīmē. Tomēr puses nevienojās par to, vai šī iejaukšanās bija “nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā”.

a) Vispārējie principi

i) Vārda brīvība

78. Vārda brīvība ir viens no būtiskākajiem demokrātiskas sabiedrības pamatiem, kā arī viens no tās attīstības un katra indivīda pašpiepildījuma pamatnosacījumiem. Ņemot vērā 10. panta 2. punktu, tas attiecas ne tikai uz to “informāciju” vai “idejām”, kas tiek uzņemtas labvēlīgi vai uztvertas kā neaizskarošas vai vienaldzīgas, bet arī uz tām, kuras aizvairo, šokē vai traucē. To paredz tādi principi kā plurālisms, iecietība un liberālisms, bez kuriem nepastāv “demokrātiska sabiedrība”. Saskaņā ar 10. pantu vārda brīvībai var piemērot izņēmumus, kas tomēr jānosaka ļoti precīzi, un pārliecinoši ir jāpierāda šo ierobežojumu nepieciešamība (citu avotu starpā sk. 1976. gada 7. decembra sprieduma lietā “Hendīsaids [*Handyside*] pret Apvienoto Karalisti” 49. punktu, A sērija Nr. 24, sprieduma lietā ““Editions Plon” pret Franciju”, Nr. 58148/00, 42. punktu, *ECHR* 2004-IV, un sprieduma lietā “Lindons [*Lindon*], Otčakovskis-Lorens [Otchakovsky-Laurens] un Žilī pret Franciju” [LP], Nr. 21279/02 un Nr. 36448/02, 45. punktu, *ECHR* 2007-IV)

79. Tiesa ir arī vairākkārt uzsvērusi preses lomu demokrātiskā sabiedrībā. Lai gan prese nedrīkst pārkāpt noteiktas robežas, jo īpaši attiecībā uz citu personu reputāciju un tiesībām, tās uzdevums tomēr ir saskaņā ar saviem pienākumiem un atbildību sniegt informāciju un paust viedokļus par visiem sabiedrību interesējošiem jautājumiem. Pastāv ne tikai preses uzdevums sniegt šādu informāciju un izplatīt viedokļus, bet arī sabiedrībai ir tiesības tos saņemt. Ja tas tā nebūtu, prese nespētu pildīt savu svarīgo “sabiedrības sargsuņa” funkciju (sk. sprieduma lietā ““Bladet Tromsø” un Stensoss [*Stensaas*] pret Norvēģiju” [LP], Nr. 21980/93, 59. un 62. punktu, *ECHR* 1999-III, un iepriekšminētā sprieduma Pēdersena un Bodsgorda lietā 71. punktu).

80. Šis pienākums attiecas arī uz ziņošanu un komentāru izteikšanu par tiesvedībām, kas palielina to publicitāti un tādējādi atbilst Konvencijas 6. panta 1. punkta prasībai par tiesas sēžu atklātumu, ja vien netiek pārkāpti iepriekš izklāstītie ierobežojumi. Nav iedomājams, ka lietu iztiesāšanu pirms tiesas sēdes vai tās laikā varētu neapspriest specializētajos žurnālos, plašai publikai paredzētajos preses izdevumos un sabiedrībā kopumā. Ne tikai plašsaziņas līdzekļiem ir uzdevums sniegt šādu informāciju un paust viedokļus, bet arī sabiedrībai ir tiesības tos uzzināt (sk. sprieduma lietā ““News Verlags GmbH & Co. KG” pret Austriju”, Nr. 31457/96, 56. punktu, *ECHR* 2000-I, sprieduma lietā “Dipuī [*Dupuis*] un citi pret Franciju”, Nr. 1914/02, 35. punktu, *ECHR* 2007-VII, un 2008. gada 24. aprīļa sprieduma lietā “Kampuss Demažo [*Campos Dâmaso*] pret Portugāli”, Nr. 17107/05, 31. punktu).

81. Žurnālistikas brīvība ietver arī iespēju izmantot pārspīlējumus vai pat provokācijas (sk. iepriekšminētā sprieduma Pēdersena un Bodsgorda lietā 71. punktu). Turklāt ne tikai Tiesai, bet arī valstu tiesām ir jāņem vērā preses viedokļi par to, kādi reportāžas paņēmieni ir jāizmanto katrā konkrētā gadījumā (sk. 1994. gada 23. septembra sprieduma lietā “Jersilds

[*Jersild*] pret Dāniju” 31. punktu, A sērija Nr. 298, un 2009. gada 10. februāra sprieduma lietā “*Ērikeinens [Eerikäinen]* un citi pret Somiju”, Nr. 3514/02, 65. punktu).

ii) Vārda brīvības ierobežojumi

82. Tomēr Konvencijas 10. panta 2. punktā ir noteikts, ka vārda brīvība ietver arī “pienākumus un atbildību”, kas attiecas uz plašsaziņas līdzekļiem arī tad, kad tie ziņo par sabiedrībai svarīgiem jautājumiem. Šie pienākumi un atbildība var kļūt nozīmīga, ja tiek aizskarta kādas konkrēti nosauktas personas reputācija vai tiek pārkāptas “citu cilvēku tiesības”. Tādējādi ir nepieciešami īpaši iemesli, lai plašsaziņas līdzekļus atbrīvotu no viņa parastā pienākuma pārbaudīt faktisko informāciju, ja tā aizskar kādu privātpersonu godu. Tas, vai šie iemesli pastāv, ir atkarīgs no attiecīgās goda aizskaršanas veida un pakāpes un tā, cik pārliecināts var būt plašsaziņas līdzeklis par attiecīgo apgalvojumu patiesumu (sk. iepriekšminētā sprieduma *Pēdersena un Bodsgorda* lietā 78. punktu un sprieduma lietā “*Tønsbergs Blad A.S.*” un *Haukoms [Haukom]* pret Norvēģiju”, Nr. 510/04, 89. punktu, *ECHR* 2007-III).

83. Tiesa atkārtoti norāda, ka vienas no tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību, ko aizsargā Konvencijas 8. pants, ir arī tiesības uz reputācijas aizsardzību (sk. iepriekšminētā sprieduma lietā “*Šovī un citi*” 70. punktu, iepriekšminētā sprieduma *Pfeifera* lietā 35. punktu un 2010. gada 21. septembra sprieduma lietā “*Polanko Toresa [Polanco Torres]* un *Movilja Polanko [Movilla Polanco]* pret Spāniju”, Nr. 34147/06, 40. punktu). “Privātā dzīve” ir plašs jēdziens, ko nav iespējams pilnīgi definēt un kas ietver personu fizisko un psiholoģisko neaizskaramību un tāpēc var aptvert dažādus personas identitātes aspektus, piemēram, dzimuma identifikāciju un seksuālo orientāciju, vārdu un uzvārdu vai elementus, kas saistīti ar personas tiesībām uz savu publisko tēlu (sk. sprieduma lietā “*S. un Mārpers [Marper]* pret Apvienoto Karalisti” [LP], Nr. 30562/04 un Nr. 30566/04, 66. punktu, *ECHR* 2008-...). Tas aptver personas datus, par kuriem privātpersonas var leģitīmi sagaidīt, ka tie netiks publicēti bez viņu piekrišanas (sk. iepriekšminētā sprieduma lietā “*Flinkile un citi*” 75. punktu un 2010. gada 12. oktobra sprieduma lietā “*Sārīsto [Saaristo]* un citi pret Somiju”, Nr. 184/06, 61. punktu).

Tomēr, lai varētu piemērot 8. pantu, personas reputācijas aizskārumam ir jābūt pietiekami nopietnam un tādām, kas mazina personai iespējas izmantot tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību (sk. iepriekšminētā sprieduma lietā “*A. pret Norvēģiju*” 64. punktu). Turklāt Tiesa ir lēmusi, ka uz 8. pantu nevar atsaukties, lai sūdzētos par zaudētu reputāciju, kas ir paredzamas sekas pašas personas rīcībai, piemēram, noziedzīga nodarījuma veikšanai (sk. sprieduma lietā “*Sidabrs [Sidabras]* un *Džiauts [Džiautas]* pret Lietuvu”, Nr. 55480/00 un Nr. 59330/00, 49. punktu, *ECHR* 2004-VIII).

84. Pārbaudot, vai iejaukšanās demokrātiskā sabiedrībā ir nepieciešama ar mērķi “aizsargāt citu personu reputāciju vai tiesības”, Tiesai, iespējams, ir jānoskaidro, vai valsts iestādes ir nodrošinājušas taisnīgu līdzsvaru, aizsargājot divas Konvencijā garantētās vērtības, kas atsevišķos gadījumos var būt pretrunā viena otrai, proti, no vienas puses, 10. pantā paredzēto vārda brīvību un, no otras puses, 8. pantā paredzētās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību (sk. 2007. gada 14. jūnija sprieduma lietā “*Hachette Filipacchi Associés*” pret Franciju”, Nr. 71111/01, 43. punktu, un 2011. gada 18. janvāra sprieduma lietā “*MGN Limited*” pret Apvienoto Karalisti”, Nr. 39401/04, 142. punktu).

iii) Rīcības brīvība

85. Tiesa atkārtoti norāda, ka saskaņā ar Konvencijas 10. pantu līgumslēdzējām valstīm ir zināma rīcības brīvība, novērtējot, vai un cik ļoti ir nepieciešama iejaukšanās šā panta

garantētajā vārda brīvībā (sk. sprieduma lietā “Tammers [*Tammer*] pret Igauniju”, Nr. 41205/98, 60. punktu, *ECHR* 2001-I, un iepriekšminētā sprieduma Pēdersena un Bodsgorda lietā 68. punktu).

86. Tomēr šī rīcības brīvība ir cieši saistīta ar Eiropas mēroga pārraudzību, kas aptver gan tiesību aktus, gan lēmumus par tiesību aktu piemērošanu, arī tos, ko pieņem neatkarīga tiesa (sk. sprieduma lietā “Karhuvāra [*Karhuvaara*] un Iltalehti [*Iltalehti*] pret Somiju”, Nr. 53678/00, 38. punktu, *ECHR* 2004-X, un iepriekšminētā sprieduma Flinkiles un citu lietā 70. punktu). Īstenojot savas pārraudzības pilnvaras, Tiesas uzdevums nav veikt valsts tiesu darbu, bet gan, izvērtējot visu lietu kopumā, pārskatīt, vai lēmumi, ko valsts tiesas pieņēmušas, īstenojot savu rīcības brīvību, ir saderīgi ar attiecīgajiem Konvencijas noteikumiem, uz kuriem tie pamatojas (sk. 2010. gada 30. marta sprieduma lietā “Petrenko [*Petrenko*] pret Moldovu”, Nr. 20928/05, 54. punktu, iepriekšminētā sprieduma Polanko Toresas un Moviljas Polanko lietā 41. punktu un 2010. gada 2. novembra spriedumu lietā “Petrovs [*Petrov*] pret Bulgāriju” (lēm.), Nr. 27103/04).

87. Tiesa secināja, ka tādās lietās kā šī 8. un 10. pantā garantēto tiesību piemērošanas veidam principā nevajadzētu būt atkarīgam no tā, vai prasību Tiesā iesniedzis aizskarošā raksta izdevējs saskaņā ar 10. pantu vai persona, kas ir attiecīgā raksta subjekts, saskaņā ar 8. pantu. Patiešām šīs tiesības būtībā ir vienlīdzīgas (sk. 2009. gada 23. jūlija sprieduma lietā “Hachette Filipacchi Associés” (*ICI PARIS*) pret Franciju”, Nr. 12268/03, 41. punktu, 2010. gada 12. oktobra sprieduma lietā “Timčjuks [*Timciuc*] pret Rumāniju” (lēm.), Nr. 28999/03, 144. punktu un 2011. gada 10. maija spriedumu lietā “Moslī [*Mosley*] pret Apvienoto Karalisti”, Nr. 48009/08, kā arī Parlamentārās asamblējas Rezolūcijas 11. punktu (iepriekš 51. punktu)). Attiecīgi abos gadījumos rīcības brīvībai principā vajadzētu būt vienādai.

88. Ja valsts iestādes ir izvērtējušas tiesības saskaņā ar Tiesas praksē noteiktajiem kritērijiem, Tiesai būs nepieciešams pārliecināošs pamatojums, lai uzskatītu citādāk nekā valsts tiesas (sk. iepriekšminētā sprieduma “MGN Limited” lietā 150. un 155. punktu un 2011. gada 12. septembra sprieduma lietā “Palomo Sančess [*Palomo Sánchez*] un citi pret Spāniju” [LP], Nr. 28955/06, Nr. 28957/06, Nr. 28959/06 un Nr. 28964/06, 57. punktu).

iv) Kritēriji, kas piemērojami, izvērtējot pretrunīgas tiesības

89. Turpmāk ir izklāstīti Tiesas praksē noteiktie kritēriji, kas jāpiemēro, šajā lietā cenšoties rast līdzsvaru starp tiesībām uz vārda brīvību un tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību.

α) Vispārējas nozīmes debašu veicināšana

90. Pirmais būtiskais kritērijs ir preses izdevumā publicēto fotogrāfiju vai rakstu ietekme uz vispārējas nozīmes debatēm (sk. iepriekšminētā sprieduma fon Hanoveres lietā 60. punktu, 2006. gada 9. novembra sprieduma lietā “Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue” pret Beļģiju”, Nr. 64772/01, 68. punktu un 2009. gada 4. jūnija sprieduma lietā “Standard Verlags GmbH” pret Austriju (Nr. 2)”, Nr. 21277/05, 46. punktu). Tas, kas katrā gadījumā ir vispārējas nozīmes jautājums, ir atkarīgs no konkrētajiem apstākļiem. Tomēr Tiesa uzskata par lietderīgu norādīt, ka tā ir atzinusi šādu vispārējo nozīmi ne tikai gadījumos, kad publicētais materiāls ir attiecies uz politiskiem jautājumiem vai noziegumiem (sk. 2006. gada 19. septembra sprieduma lietā “Vaits [*White*] pret Zviedriju”, Nr. 42435/02, 29. punktu, iepriekšminētā sprieduma Ēgelanna un Hanseida lietā 58. punktu un iepriekšminētā sprieduma “Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue” lietā 72. punktu), bet arī tad, ja tas ir attiecies uz sporta jautājumiem vai māksliniekiem (sk. 2007. gada 22. februāra sprieduma lietā “Nikovics [*Nikowitz*] un “Verlagsgruppe News GmbH” pret Austriju”, Nr. 5266/03, 25. punktu, 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā “Sociedade Independente de Comunicação, S.A.” pret Portugāli”,

Nr. 11182/03 un Nr. 11319/03, 28. punktu un 2010. gada 8. jūnija sprieduma lietā “Sapans [Sapan] pret Turciju”, Nr. 44102/04, 34. punktu). Tomēr baumas par sarežģījumiem republikas prezidenta laulības dzīvē vai slavena dziedātāja finansiālās grūtības netika atzītas par vispārējas nozīmes jautājumiem (sk. iepriekšminētā sprieduma “Standard Verlags GmbH” lietā 52. punktu un iepriekšminētā sprieduma “Hachette Filipacchi Associés” (*ICI PARIS*) lietā 43. punktu).

β) Cik zināma ir attiecīgā persona, un kāds ir reportāžas temats?

91. Vēl viens svarīgs kritērijs, kas ir saistīts ar iepriekšējo kritēriju, ir attiecīgās personas loma vai funkcijas un to darbību veids, kas ir atspoguļotas reportāžā un/vai fotogrāfijā. Šajā saistībā ir jānošķir privātpersonas un personas, kas veic sabiedrisku darbību, piemēram, politiķi vai sabiedriskie darbinieki. Attiecīgi, kaut arī sabiedrībai nezināma privātpersona var pieprasīt īpaši aizsargāt tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, tas neattiecas uz sabiedriskiem darbiniekiem (sk. 2005. gada 14. jūnija spriedumu lietā “Minelli [*Minelli*] pret Šveici” (lēm.), Nr. 14991/02, un iepriekšminētā sprieduma Petrenko lietā 55. punktu). Jānosaka pamatatšķirība starp tādu faktu ziņošanu, kas demokrātiskā sabiedrībā var veicināt debates, piemēram, saistībā ar to, kā politiķi veic savas oficiālās funkcijas, un ziņu izpaušanu par tādas personas privāto dzīvi, kas neveic šādas funkcijas (sk. iepriekšminētā sprieduma fon Hanoveres lietā 63. punktu un iepriekšminētā sprieduma “Standard Verlags GmbH” lietā 47. punktu).

Lai gan pirmajā gadījumā prese pilda savu “sabiedrības sarguņa” lomu demokrātiskā sabiedrībā, sniedzot informāciju un paužot viedokļus par sabiedrību interesējošiem jautājumiem, otrajā minētajā gadījumā šī loma ir krietni mazāka. Tāpat, lai arī dažos īpašos gadījumos sabiedrībai var būt tiesības tikt informētai arī par sabiedrisku darbinieku, jo īpaši politiķu, privātās dzīves aspektiem, tai šādu tiesību nav gadījumā, ja publicētās fotogrāfijas un pievienotie komentāri attiecas vienīgi uz personas privāto dzīvi, pat ja šī persona sabiedrībā ir diezgan labi zināma un ja vienīgais mērķis ir apmierināt noteiktas mērķauditorijas ziņkārību šajā jomā (sk. iepriekšminētā sprieduma fon Hanoveres lietā 65. punktu un tajā sniegtās atsaucē un iepriekšminētā sprieduma “Standard Verlags GmbH” lietā 53. punktu, kā arī Parlamentārās asamblējas Rezolūcijas 8. punktu (sk. iepriekš 51. punktu)). Otrajā minētajā gadījumā vārda brīvība ir jāinterpretē šaurākā nozīmē (sk. iepriekšminētā sprieduma fon Hanoveres lietā 66. punktu, iepriekšminētā sprieduma “Hachette Filipacchi Associés” (*ICI PARIS*) lietā 40. punktu un iepriekšminētā sprieduma “MGN Limited” lietā 143. punktu).

γ) Attiecīgās personas iepriekšējā izturēšanās

92. Vērā ir jāņem arī tādi faktori kā attiecīgās personas izturēšanās pirms reportāžas publicēšanas un tas, vai fotogrāfija un saistītā informācija jau ir bijusi iekļauta kādā agrākā publikācijā (sk. iepriekšminētā sprieduma “Hachette Filipacchi Associés” (*ICI PARIS*) lietā 52. un 53. punktu un iepriekšminētā sprieduma Sapana lietā 34. punktu). Tomēr tikai fakts, ka persona iepriekš ir sadarbojusies ar presi, nevar būt arguments par labu tam, lai šai personai ir liegtu jebkādu aizsardzību pret attiecīgās reportāžas vai fotogrāfijas publicēšanu (sk. iepriekšminētā sprieduma Ēgelanna un Handseida lietā 62. punktu).

δ) Informācijas ieguves un patiesuma pārbaudes metode

93. Svarīgi faktori ir arī veids, kādā informācija iegūta, un tās patiesums. Patiešām Tiesa ir lēmusi, ka uz aizsardzību, ko 10. pants nodrošina žurnālistiem saistībā ar ziņošanu par vispārējas nozīmes jautājumiem, attiecas nosacījums, ka viņi rīkojas labā ticībā un sniedz patiesus faktus un “ticamu un precīzu” informāciju saskaņā ar žurnālistikas ētikas principiem (piemēram, sk. sprieduma lietā “Freso [*Fressoz*] un Ruārs [*Roire*] pret Franciju” [LP],

Nr. 29183/95, 54. punktu, *ECHR* 1999-I, iepriekšminētā sprieduma Pēdersena un Bodsgorda lietā 78. punktu un sprieduma lietā “Štols [*Stoll*] pret Šveici” [LP], Nr. 69698/01, 103. punktu, *ECHR* 2007-V).

ε) Publikācijas saturs, forma un sekas

94. Var būt jāņem vērā arī tādi faktori kā veids, kādā fotogrāfija vai reportāža ir publicēta, un veids, kādā attiecīgā persona ir atspoguļota šajā fotogrāfijā vai reportāžā (sk. 2005. gada 13. decembra sprieduma lietā “Wirtschafts-Trend Zeitschriften -Verlagsgesellschaft m.b.H.” pret Austriju (Nr. 3)”, Nr. 66298/01 un Nr. 5653/02, 47. punktu, 2009. gada 15. janvāra sprieduma lietā “Rekls [*Reklos*] un Davūrlis [*Davourlis*] pret Grieķiju”, Nr. 1234/05, 42. punktu un 2010. gada 6. aprīļa sprieduma lietā “Jokitaipale [*Jokitaipale*] un citi pret Somiju”, Nr. 43349/05, 68. punktu). Svarīgs faktors var būt arī tas, cik plašā mērogā ir izplatīta reportāža vai fotogrāfija, atkarībā no tā, vai laikraksts ir valsts mēroga vai vietēja mēroga un vai tam ir liela vai ierobežota tirāža (sk. iepriekšminētā sprieduma Karhuvāras un Iltalehti lietā 47. punktu un 2006. gada 17. oktobra spriedumu lietā “Gurgenidze [*Gurgenidze*] un citi pret Gruziju”, Nr. 71678/01, 55. punktu).

ζ) Noteikto sankciju bardzība

95. Visbeidzot, novērtējot vārda brīvības īstenošanas ierobežojumu samērīgumu, vērā ir jāņem arī noteikto sankciju veids un bardzība (sk. iepriekšminētā sprieduma Pēdersena un Bodsgorda lietā 93. punktu un iepriekšminētā sprieduma *Jokitaipales* un citu lietā 77. punktu).

b) Piemērošana šajā gadījumā

i) Vispārējās nozīmes debašu veicināšana

96. Tiesa norāda, ka apstrīdētie raksti attiecas uz aktiera X arestu un tiesāšanu, respektīvi, uz sabiedrībai zināmiem tiesiskiem faktiem, ko zināmā mērā var uzskatīt par vispārējās nozīmes faktiem. Sabiedrība principā ir ieinteresēta saņemt informāciju (un spēt arī pati uzzināt informāciju) par tiesvedībām krimināllietās, stingri ievērojot nevainīguma prezumpcijas principu (sk. iepriekšminētā sprieduma “News Verlags GmbH & Co. KG” lietā 56. punktu, iepriekšminētā sprieduma Dipuī un citu lietā 37. punktu, iepriekšminētā sprieduma Kampusas Demažo lietā 32. punktu, kā arī Ministru komitejas Ieteikumu Rec(2003)13 un jo īpaši tam pievienoto 1. un 2. principu (sk. iepriekš 50. punktu)). Tomēr šīs ieinteresētības pakāpe būs mainīga, jo tiesvedības gaitā tā var palielināties salīdzinājumā ar ieinteresētību aresta brīdī atkarībā no daudziem dažādiem faktoriem, piemēram, no attiecīgās personas atpazīstamības, lietas apstākļiem un turpmākajiem notikumiem tiesvedības laikā.

ii) Cik atpazīstama ir attiecīgā persona, un kāds ir reportāžas temats?

97. Tiesa ņem vērā, ka valstu tiesu atzinumi par to, cik atpazīstams bija X, būtiski atšķīrās. Apgabaltiesa uzskatīja, ka X neatradās sabiedrības uzmanības centrā un nebija piesaistījis tik lielu sabiedrības uzmanību, lai varētu uzskatīt, ka viņš ir atteicies no tiesībām uz savu personas tiesību aizsardzību, lai gan viņš bija plaši zināms aktieris un regulāri bija redzams televīzijā (sk. iepriekš 23. punktu). Savukārt apelācijas tiesa atzina, ka X bija labi zināms un ļoti populārs cilvēks un ilgā laikā posmā bija atveidojis policijas priekšnieka lomu, pats neklūstot par likuma sarga paraugu, kas būtu attaisnojis sabiedrības interesi par to, vai savā privātajā dzīvē viņš patiešām rīkojas tāpat kā viņa atveidotais personāžs (sk. iepriekš 33. un 34. punktu).

98. Tiesa uzskata, ka faktiski galvenais valsts tiesu uzdevums ir novērtēt, cik atpazīstama ir persona, jo īpaši, ja šī persona ir lielākoties zināma valsts mērogā. Tā norāda, ka šajā lietā nodarījuma veikšanas laikā X bija galvenais aktieris ļoti populārā detektīvseriālā, kurā viņš

atveidoja galveno lomu, policijas priekšnieku Y. Aktiera popularitātes galvenais iemesls bija šis televīzijas seriāls, kuram pirmā raksta publicēšanas laikā bija pārraidītas 103 sērijas, no kurām pēdējās 54 sērijās policijas priekšnieka Y lomu bija atveidojis X. Attiecīgi saskaņā ar apgabaltiesas viedokli viņš nešķiet maznozīmīgs aktieris, kura popularitāte, neraugoties uz lomām daudzās filmās (vairāk nekā 200 – sk. iepriekš 22. punktu), būtu bijusi neliela. Šajā saistībā ir jāmin arī tas, ka apelācijas tiesa norādīja ne tikai uz esošajiem fanu klubiem, bet arī uz faktu, ka viņa apbrīnotāji varēja tikt mudināti, imitējot viņa rīcību, lietot narkotikas, ja nodarījums nebūtu veikts vietā, kur tas nav redzams sabiedrībai (sk. iepriekš 32. punktu).

99. Turklāt, lai gan var teikt, ka parasti sabiedrība atšķir aktieri no lomas, kuru viņš atveido, tomēr var pastāvēt cieša saistība starp attiecīgā aktiera popularitāti un viņa atveidoto personāžu, ja šis aktieris ir galvenokārt zināms konkrētās lomas dēļ, kā tas ir šajā gadījumā. Turklāt X atveidotā loma bija policijas priekšnieks, kura uzdevums ir izpildīt likumu un novērst noziedzību. Šis fakts varēja palielināt sabiedrības interesi par X arestu noziedzīga nodarījuma dēļ. Ņemot vērā šos faktorus un nosacījumus, ko izmantoja valsts tiesas, novērtējot X atpazīstamību sabiedrībā, Tiesa uzskata, ka viņš bija pietiekami atpazīstams, lai viņu varētu uzskatīt par sabiedrisku darbinieku. Tas pastiprina sabiedrības interesi par X arestu un pret viņu sākto tiesvedību krimināllietā.

100. Attiecībā uz abu rakstu tēmu valsts tiesas atzina, ka X veiktais nodarījums nebija nebūtisks nodarījums, jo kokaīns ir smagā narkotika. Tomēr, tā kā X glabāšanā bija tikai neliels kokaīna daudzums, kas turklāt bija paredzēts viņa personiskai lietošanai, un tā kā ar šāda veida un līdzīgiem nodarījumiem saistīto tiesvedību skaits ir ļoti liels, nodarījums bija uzskatāms par vidēji smagu vai pat nenozīmīgu. Valsts tiesas nepiešķīra lielu nozīmi faktam, ka X jau bija sodīts par līdzīgu nodarījumu, norādot, ka tas bija viņa vienīgais iepriekšējais nodarījums, kas bija veikts pirms vairākiem gadiem. Tās secināja, ka pieteikuma iesniedzējs uzņēmums bija ieinteresēts publicēt attiecīgos rakstus tikai tāpēc, ka X bija veicis nodarījumu, par kuru, iespējams, nekad netiktu ziņots, ja to būtu veikusi kāda sabiedrībai nezināma persona (sk. iepriekš 20. punktu).

Kopumā Tiesa piekrīt šim novērtējumam. Tomēr tā norāda, ka X arestēja sabiedriskā vietā – teltī alus festivāla laikā Minhenē. Apelācijas tiesa uzskatīja, ka šajā gadījumā tas bija svarīgs, sabiedrību interesējošs jautājums, lai gan šī interese nesniedzās tālāk par attiecīgā nodarījuma aprakstu, jo tas bija veikts vietā, kur tas nebija sabiedrībai redzams.

iii) X rīcība pirms apstrīdēto rakstu publicēšanas

101. Vēl viens faktors, kas jāņem vērā, ir X iepriekšējā rīcība attiecībā ar plašsaziņas līdzekļiem. Vairākās intervijās viņš pats bija sniedzis ziņas par savu privāto dzīvi (sk. iepriekš 25. punktu). Tiesa uzskatīja, ka viņš bija aktīvi centies piesaistīt sabiedrības uzmanību, tāpēc, ņemot vērā, cik atpazīstams viņš bija sabiedrībā, faktiski samazinājās tā aizsardzība viņa privātajai dzīvei, uz ko viņš varēja “leģitīmi cerēt” (sk. *mutatis mutandis* iepriekšminētā sprieduma “Hachette Filipacchi Associés” (ICI PARIS) lietā 53. punktu un salīdzinājumam iepriekšminētā sprieduma *Ērikeinena* un citu lietā 66. punktu).

iv) Informācijas ieguves un patiesuma pārbaudes metode

102. Attiecībā uz publicētās informācijas ieguves metodi pieteikuma iesniedzējs uzņēmums apgalvoja, ka tas par X arestu bija ziņojis vienīgi pēc tam, kad prokuratūra bija atklājusi faktus un apsūdzētā identitāti. Tas arī apgalvoja, ka visu publicēto informāciju valsts prokuratūra jau bija paziņojusi publiski preses konferencē un paziņojumā presē (sk. iepriekš 69. punktu). Valdība noliedza, ka valsts prokuratūra būtu sarīkojusi šādu preses konferenci, un apgalvoja, ka prokurors V. citiem plašsaziņas līdzekļiem apstiprināja pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma minētos faktus tikai pēc tam, kad šis uzņēmums bija publicējis pirmo rakstu.

103. Tiesa norāda, ka, ņemot vērā savā rīcībā esošos dokumentus, tā nevar noteikt, vai ir pamatoti pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma apgalvojumi, ka preses konference notika un paziņojums presē tika publicēts pirms pirmā raksta publicēšanas. Tieši otrādi, pēc tam, kad Tiesa sēdes laikā par šiem aspektiem tika uzdots jautājums, šie apgalvojumi izrādījās nepamatoti. Tiesa uzskata, ka pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma attieksme šajā ziņā ir nožēlojama.

104. Tomēr, ņemot vērā šajā lietā pieņemtos tiesu lēmumus un pušu apsvērumus tiesvedībā valsts tiesās, ir redzams, ka valsts tiesās šis jautājums netika skatīts. Izskatot šo lietu, Tiesa tikai norāda, ka pieteikuma iesniedzējs uzņēmums visām savām atbildēm, ko tas bija sniedzis dažādās tiesvedībās valsts tiesās, bija pievienojis vienas savas žurnālistes apgalvojumu par veidu, kādā bija iegūta 2004. gada 29. septembrī publicētā informācija (sk. iepriekš 11. un 12. punktu), un to, ka valdība nebija apstrīdējusi šā apgalvojuma patiesumu. Tātad, lai gan nav pamatots pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma apgalvojums, ka tas bija publicējis informāciju tikai pēc tam, kad tā jau bija publiski paziņota Minhenes prokuratūras sarīkotajā preses konferencē, tik un tā paties ir fakts, ka publicēto informāciju un jo īpaši X identitāti apstiprināja policija un prokurors V., kurš turklāt tajā laikā Minhenes prokuratūrā bija atbildīgs par saziņu ar presi.

105. Tātad, tā kā pirmā raksta pamatā bija Minhenes prokuratūras preses sekretāra sniegtā informācija, tai bija pietiekams faktiskais pamats (sk. iepriekšminētā sprieduma “Bladet Tromsø” un Stensosa lietā 72. punktu, iepriekšminētā sprieduma Ērikeinena un citu lietā 64. punktu un 2009. gada 15. maija spriedumu lietā “Pipi [Pipi] pret Turciju” (lēm.), Nr. 4020/03). Turklāt abos rakstos sniegtās informācijas patiesumu puses neapstrīdēja ne tiesvedībā valsts tiesās, ne tiesvedībā Tiesā (sk. iepriekšminētā sprieduma Karhuvāras un Iltalehti lietā 44. punktu).

106. Tomēr saskaņā ar valsts tiesu, kas skatīja šo lietu, viedokli fakts, ka informāciju bija sniegusi Minhenes prokuratūra, nozīmēja tikai to, ka pieteikuma iesniedzējs uzņēmums varēja paļauties uz tās patiesumu; tas neatbrīvoja šo uzņēmumu no pienākuma izvērtēt savu ieinteresētību šīs informācijas publicēšanā, ņemot vērā X tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. Tās atzina, ka interešu un tiesību izvērtēšanu var veikt tikai prese, jo valsts iestāde nevar zināt, kā un kādā formā attiecīgā informācija tiks publicēta (sk. iepriekš 27.–30. punktu).

107. Tiesa uzskata, ka nekas neliecina par to, ka šāda izvērtēšana nebija veikta. Tomēr fakts, ka, ņemot vērā X veiktā nodarījuma veidu, viņa atpazīstamību sabiedrībā, viņa arestēšanas apstākļus un attiecīgās informācijas patiesumu, pieteikuma iesniedzējam uzņēmumam pēc tam, kad tas bija saņēmis prokuratūras apstiprinājumu šai informācijai, nebija pietiekama pamata uzskatīt, ka tam ir jā saglabā X anonimitāte. Šajos apstākļos arī jānorāda, ka visu informāciju, ko pieteikuma iesniedzējs uzņēmums atklāja dienā, kurā tika publicēts pirmais raksts, prokurors V. apstiprināja arī citiem žurnāliem un televīzijas kanāliem. Tāpat tad, kad tika publicēts otrais raksts, sabiedrībai jau bija zināmi fakti, kuru dēļ X bija notiesāts (sk. *mutatis mutandis* 2010. gada 16. decembra sprieduma lietā “Ovčinnikovs [Ovchinnikov] pret Krieviju”, Nr. 24061/04, 49. punktu). Turklāt apelācijas tiesa pati uzskatīja, ka pieteikuma iesniedzējs uzņēmums bija vainojams tikai nelielā nevērībā, jo tas, ka informāciju izpaua prokuratūra, ļāva tam ticēt, ka reportāža ir likumīga (sk. iepriekš 35. punktu). Tiesasprāt, tāpēc nav pierādīts, ka pieteikuma iesniedzējs uzņēmums rīkojās ļaunprātīgi, publicējot attiecīgos rakstus.

v) Apstrīdēto rakstu saturs, forma un sekas

108. Tiesa norāda, ka pirmajā rakstā bija stāstīts tikai par X arestu, sniegta no V. iegūtā informācija un iekļauts tiesību eksperta novērtējums attiecībā uz nodarījuma smaguma pakāpi (sk. iepriekš 13. punktu). Otrajā rakstā bija ziņots tikai par tiesas piespriesto soda mēru pēc publiskas uzklaušanās beigām un pēc tam, kad X bija atzinies nodarījumā (sk. iepriekš

15. punktu). Tātad rakstos nebija sniegtas ziņas par X privāto dzīvi, bet tikai aprakstīti apstākļi, kādos viņš tika arestēts, un notikumi, kas sekoja arestam (sk. iepriekšminētā sprieduma Flinkiles un citu lietā 84. punktu un iepriekšminētā sprieduma Jokitaipales un citu lietā 72. punktu). Tajos nebija izteikti nekādi godu aizskaroši apgalvojumi (sk. iepriekš 82. punktā minētos spriedumus). Saskaņā ar Tiesas praksi fakts, ka pirmajā rakstā bija iekļauti daži izteicieni, kuru vienīgais nolūks bija pievērst sabiedrības uzmanību, nevar būt saistīts ar jautājumiem, kas būtu jāizskata (sk. iepriekšminētā sprieduma Flinkiles un citu lietā 74. punktu un iepriekšminēto spriedumu Pipi lietā).

Turklāt Tiesa norāda, ka apgabaltiesa izdeva aizliegumu publicēt apstrīdētajiem rakstiem pievienotās fotogrāfijas un pieteikuma iesniedzējs uzņēmums šo aizliegumu neapstrīdēja. Tāpēc tā uzskata, ka attiecīgo rakstu forma nav pamats to publicēšanas aizliegšanai. Turklāt Valdība nepierādīja, ka šie raksti X radīja nopietnas sekas.

vi) Pieteikuma iesniedzējam uzņēmumam piemēroto sankciju bardzība

109. Visbeidzot attiecībā uz pieteikuma iesniedzējam uzņēmumam piemēroto sankciju bardzību Tiesa uzskata, ka, lai gan tās nebija bargas, tās varēja mazināt pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma motivāciju. Jebkurā gadījumā sankcijas nebija pamatotas, ņemot vērā iepriekš izklāstītos faktorus.

c) Atzinums

110. Tiesa secina, ka atbildētājas valsts izvirzītā argumentācija bija atbilstoša, tā tomēr nebija pietiekama, lai pierādītu, ka apstrīdētā iejaukšanās bija nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā. Lai gan līgumslēdzējam valstīm ir rīcības brīvība, Tiesa uzskata, ka nepastāv pamatots samērīgums starp ierobežojumiem, ko valsts tiesas noteica pieteikuma iesniedzējam uzņēmuma tiesībām uz vārda brīvību, no vienas puses, un tiesu īstenotajam leģitīmajam mērķim, no otras puses.

111. Tādējādi ir noticis Konvencijas 10. panta pārkāpums.

III. KONVENCIJAS 41. PANTA PIEMĒROŠANA

112. Konvencijas 41. pants paredz:

“Ja Tiesa konstatē, ka ir noticis Konvencijas vai tās protokolu pārkāpums, un ja attiecīgās Augstās Līgumslēdzējas Puses iekšējās tiesību normas paredz tikai daļēju šā pārkāpuma seku novēršanu, Tiesa, ja nepieciešams, cietušajai pusei piešķir taisnīgu atlīdzību.”

A. Kaitējums

113. Pieteikuma iesniedzējs uzņēmums pieprasīja 27 734,28 EUR kā materiālā zaudējuma kompensāciju, kas atbilst trīs naudas sodiem, ko tam nācās samaksāt X (11 000 EUR – sk. iepriekš 31. un 46. punktu), X tiesas izdevumiem (1261,84 EUR – sk. iepriekš 18. un 40. punktu) un juristu honorāriem (15 472,44 EUR), kas tam bija jāatlīdzina. Saistībā ar šo punktu tas atsaucās uz 2006. gada 14. decembra spriedumu lietā “Verlagsgruppe News GmbH” pret Austriju (Nr. 2)” (Nr. 10520/02, 46. punkts).

114. Valdība šajā saistībā komentārus neiesniedza.

115. Tiesa uzskata, ka pastāv pietiekama cēloņsakarība starp konstatēto pārkāpumu un pieprasītajām summām, izņemot 5000 EUR, kas atbilst diviem naudas sodiem. Attiecīgi tā saskaņā ar šo punktu piespriež kompensāciju 17 734,28 EUR apmērā.

B. Tiesāšanās izdevumi

116. Pieteikuma iesniedzējs uzņēmums pieprasīja atlīdzināt tiesāšanās izdevumus 32 522,80 EUR apmērā. Šajā summā ir iekļauti tiesāšanās izdevumi (6610 EUR) un honorāri advokātiem, kuri piedalījās tiesvedībā civillietā (13 972,50 EUR), Federālajā Konstitucionālajā tiesā (5000 EUR) un Tiesā (5000 EUR), kam pieskaitīti izdevumi, kas radās saistībā ar tiesas procesa tulkošanu Tiesā (1941,30 EUR). Pieteikuma iesniedzējs uzņēmums norādīja, ka, lai gan tas ar advokātiem bija vienojies par lielāku honorāru, tas pieprasa kompensēt tikai to summu, kas paredzēta likumā. Jautājumu par summām, kas tiek prasītas par pārsūdzības iesniegšanu federālajā Konstitucionālajā tiesā un pieteikuma iesniegšanu Tiesā, pieteikuma iesniedzējs uzņēmums atstāja Tiesas ziņā, lai gan norādīja, ka vēlas saņemt vismaz 5000 EUR attiecībā uz katru tiesvedību.

117. Valdība norādīja, ka pieteikuma iesniedzējs uzņēmums pieprasa kompensēt advokātu honorārus atbilstoši Vācijā piemērojamajiem noteikumiem, par ko nevar izteikt pretenzijas. Tomēr Valdība apstrīdēja summas, kas tiek prasītas saistībā ar tiesvedību federālajā Konstitucionālajā tiesā un Tiesā, jo par tām trūkst sīkāku paskaidrojumu. Tā norādīja, ka gadījumā, ja federālā Konstitucionālā tiesa atsakās izskatīt konstitucionālo pārsūdzību, tā parasti nosaka maksu 4000 EUR apmērā. Tādā gadījumā attiecīgie honorāri advokātiem būtu 500 EUR, ieskaitot nodokļus.

118. Tiesa atzīst, ka pieprasītās summas ir pamatotas, un piespriež izmaksāt šīs summas.

C. Nokavējuma procenti

119. Tiesa uzskata, ka standarta procentu likmes pamatā ir jābūt Eiropas Centrālās bankas aizdevumu uz nakti procentu likmei, kam pieskaitīti trīs procentpunkti.

ŠO IEMESLU DĒĻ TIESA

1. vienprātīgi *atdala* no šā prasības pieteikuma pieteikumus lietā “Fon Hanovere pret Vāciju” (Nr. 40660/08 un Nr. 60641/08);

2. vienprātīgi *pasludina* pieteikumu par pieņemamu;

3. *nolemj* ar divpadsmit balsīm pret piecām, ka Konvencijas 10. pants ir pārkāpts;

4. *nolemj* ar divpadsmit balsīm pret piecām,

a) ka atbildētājam valstij trīs mēnešu laikā ir jāsamaksā pieteikuma iesniedzējam šādas summas:

i) 17 734,28 EUR (septiņpadsmit tūkstoši septiņi simti trīsdesmit četri eiro un divdesmit astoņi centi), kam pieskaitāmi jebkuri no šīs summas maksājamie nodokļi, kā kompensācija par naudas izteiksmē novērtējamiem zaudējumiem;

ii) 32 522,80 EUR (trīsdesmit divi tūkstoši pieci simti divdesmit divi eiro un astoņdesmit centi), kam pieskaitāmi jebkuri no šīs summas maksājamie nodokļi, kā tiesāšanās izdevumu atlīdzinājums;

b) ka no dienas, kad pagājuši minētie trīs mēneši, līdz maksājuma veikšanai šai summai pieskaitāmi procenti pēc vienkāršas likmes, kas vienāda ar Eiropas Centrālās bankas rezerves kreditēšanas likmi kavējuma periodā, kurai pieskaitīti trīs procentpunkti;

5. vienprātīgi *noraida* pārējo pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma prasības daļu par taisnīgu atlīdzību.

Sagatavots angļu un franču valodā un pasludināts atklātā tiesas sēdē Cilvēktiesību tiesas ēkā
Strasbūrā 2012. gada 7. februārī.

Maikls O'Boils,
Nikolass Bratca,
sekretāra vietnieks

priekšsēdētājs

Saskaņā ar Konvencijas 45. panta 2. punktu un Tiesas reglamenta 74. panta 2. punktu šim
spriedumam ir pievienots tiesneša Lopesa Gerras paustais atšķirīgais viedoklis, kam
pievienojas arī tiesneši Jungvīrts, Jēgere, Viligērs un Poalelundži.

N.B!
M. O'B.

TIESNEŠA LOPESA GERRAS ATŠĶIRĪGAIS VIEDOKLIS, KAM PIEVIENOJAS ARĪ TIESNEŠI JUNGVĪRTS, JĒGERE, VILIGĒRS UN POALELUNGS

Es nepiekrītu Lielās palātas atzinumam par Konvencijas 10. panta pārkāpumu. Manuprāt, šajā lietā Lielajai palātai nav nekāda pamata atzīt, ka valsts tiesas neaizsargāja pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma tiesības uz vārda brīvību.

Es noteikti piekrītu Lielās palātas konstatētajiem lietas faktiskajiem apstākļiem. Tā pareizi noteica, ka ir notikusi iejaukšanās pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma tiesībās uz vārda brīvību, kas atzītas Konvencijas 10. pantā (šajā gadījumā tiesības publicēt noteiktu informāciju), jo tiesa tam piemēroja sankcijas saistībā ar divu rakstu publicēšanu laikrakstā par trešās personas arestu un tai piespriesto soda mēru. Es piekrītu Lielajai palātai arī par to, ka sankcijas bija paredzētas likumā un tām bija leģitīms mērķis, proti, ievērot citu personu tiesības, šajā gadījumā – tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību (tostarp tiesības uz savas reputācijas neaizskaramību), kas atzītas Konvencijas 8. pantā. Es piekrītu arī Lielās palātas apgalvojumam (sk. sprieduma 76. punktu) par to, ka Tiesas uzdevums ir noteikt, vai šīs sankcijas bija nepieciešamas demokrātiskā sabiedrībā atbilstoši Konvencijas 10. panta 2. punkta noteikumiem. Turklāt turpmākajos Lielās palātas sprieduma punktos ir norādīts, ka, lai atbildētu uz šo jautājumu, Tiesai bija jāizlemj, vai valsts tiesas bija atbilstoši izsvērušas pretrunīgās tiesības un intereses, proti, tiesības uz vārda brīvību salīdzinājumā ar tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību.

Es nepiekrītu tālākajai argumentācijai Lielās palātas spriedumā. Saskaņā ar Tiesas konsolidēto praksi, uz ko sniegtas atsauces šajā spriedumā (sk. 2010. gada 30. marta sprieduma lietā “Petrenko pret Moldovu”, Nr. 20928/05, 54. punktu, 2010. gada 2. novembra spriedumu lietā “Petrovs pret Bulgāriju”, Nr. 27103/04, un 2010. gada 21. septembra sprieduma lietā “Polanko Toresa un Movilja Polanko pret Spāniju”, Nr. 34147/06, 40. punktu), Tiesas uzdevums ir nevis veikt kompetento valsts tiesu pienākumus un skatīt lietu pēc būtības, bet gan pārbaudīt lēmumus, ko šīs tiesas pieņem, izmantojot savu rīcības brīvību. Attiecībā uz atbilstību Konvencijas 10. pantam valsts tiesām ir ļauta zināma rīcības brīvība (sk. sprieduma lietā “Fon Hanovere pret Vāciju”, Nr. 59320/00, 57. punktu, ECHR 2004-VI, un 2009. gada 20. janvāra spriedumu lietā “Lapalainen [*Lappalainen*] pret Somiju”, Nr. 22175/06), lai gan to lēmumus pārskata šī Tiesa, un šajā spriedumā to uzsvēra arī Lielā palāta (sk. 86. punktu). Šajā saistībā šī Tiesa ir noteikusi vairākus kritērijus, kas jāpiemēro, novērtējot, kā valsts tiesas ir radušas līdzsvaru starp pretrunīgām tiesībām, tostarp cita starpā to, kā publicētā informācija ir veicinājusi vispārējas nozīmes debates, kāda ir attiecīgās personas iepriekšējā rīcība un atpazīstamība, kāds ir informācijas saturs un vai tas ir patiens un kāda veida sankcijas un soda mēri ir piemēroti. Izvērtējot pretrunīgas tiesības lietās, kas ierosinātas valsts iestādēs (šajā gadījumā valsts tiesās), tām jāpiemēro šie kritēriji, lai pieņemtu lēmumu, piemērojot valsts tiesību aktus un vienlaicīgi novērtējot lietas faktiskos apstākļus.

Lai šī Tiesa īstenotu savas lietu pārskatīšanas pilnvaras, bet nekļūtu par ceturto instanci, mūsu uzdevums, garantējot Konvencijā noteikto tiesību ievērošanu šāda veida lietās, būtībā ir pārbaudīt, vai valsts tiesas ir pienācīgi izvērtējušas pretrunīgās tiesības un ņēmušas vērā attiecīgos kritērijus, kas noteikti mūsu praksē, nepieļaujot acīmredzamas kļūdas vai neignorējot nevienu svarīgu kritēriju. Ja ir izpildīti šie nosacījumi, proti, valsts tiesas ir acīmredzami izvērtējušas pretrunīgās tiesības un intereses un piemērojušas visus attiecīgos kritērijus, kas noteikti mūsu iepriekšminētajā praksē, pretrunīgo interešu papildu novērtēšana šajā Tiesā, no jauna izskatot lietas faktus un apstākļus, ir līdzvērtīga ceturtais instances (vai šajā gadījumā piektās instances) funkcijai.

Šajā lietā valsts tiesas (galvenokārt Hamburgas apgabaltiesa un apelācijas tiesa) noteikti bija veikušas nepieciešamo tiesību izvērtējumu. Attiecībā uz katru no publicētajiem rakstiem divas reizes pēc kārtas šīs tiesas izvērtēja pretrunīgās intereses, kas izriet no vārda brīvības un privātuma aizsardzības. Tās sīki argumentēja savus galīgos spriedumus un norādīja iemeslus,

kādēļ tās uzskatīja, ka ir svarīgāk aizsargāt tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un reputāciju. Šajos spriedumos bija sīki izskatīti dažādi šā jautājuma aspekti un apstākļi, tostarp vērtēta sabiedrības interese par to, attiecīgās personas atpazīstamība, tā nodarījuma veids, kura veikšanā viņu turēja aizdomās un par kuru viņu vēlāk apsūdzēja un sodīja, un pieteikuma iesniedzējam uzņēmumam piemēroto sankciju bardzība. Turklāt valsts apelācijas tiesa, lai arī netieši, bet tomēr apzināti piemēroja mūsu Tiesas kritērijus, atsaucoties uz federālās tiesas 2005. gada 15. novembra spriedumu, kurā bija skaidri norādīti un piemēroti kritēriji, kas bija noteikti mūsu 2004. gada 24. jūnija spriedumā lietā “Fon Hanovere pret Vāciju”.

Noteikti pastāv iespējamība, ka valsts tiesas piemēroja attiecīgus kritērijus acīmredzami nepamatotā veidā vai nepievērsa pienācīgu vērību dažiem svarīgiem faktoriem. Tomēr šajā gadījumā, gan Hamburgas apgabaltiesa, gan apelācijas tiesa pierādīja, ka abas šīs valsts tiesas bija rūpīgi izvērtējušas visus svarīgos lietas faktiskos apstākļus, izmantojot savas zināšanas un savu pastāvīgo saskarsmi ar savas valsts reālajiem sociālajiem un kultūras aspektiem, veidā, ko nevar uzskatīt par patvaļīgu, nerūpīgu vai acīmredzami nepamatotu.

Nemot vērā iepriekš teikto, šajā lietā nav iemesla, kādēļ šai Tiesai būtu jāpārskata valsts tiesu spriedumi. Valsts tiesas izvērtēja pretrunīgās intereses un šajā nolūkā piemēroja atbilstošos kritērijus. Veicot izvērtēšanu, tās nepieļāva nekādas acīmredzamas kļūdas un ņēma vērā visus atbilstošos faktorus. Tomēr šajā gadījumā tā vietā, lai, veicot novērtējumu, koncentrētu uzmanību uz to, vai valsts tiesas ir efektīvi piemērojušas iepriekšminētos kritērijus, Lielā palāta izvēlējās atkārtoti pārbaudīt tos pašus faktus, kurus jau bija vērtējušas valsts tiesas. Tas tika darīts, lai gan valsts tiesas bija rūpīgi novērtējušas lietas apstākļus veidā, kas nebija acīmredzami nepamatots, un savā tiesajā pārbaudē izmantojušas informāciju par apstākļiem, kādos notikumi risinājās. Izanalizējot tos pašus faktus un izmantojot tos pašus kritērijus un izvērtēšanas pieeju, kurus izanalizēja un izmantoja valsts tiesas, Lielā palāta izdarīja atšķirīgu secinājumu, uzskatot, ka ir svarīgāk aizsargāt tiesības uz vārda brīvību, nevis tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. Taču saskaņā ar šīs Tiesas praksi tieši tas nav mūsu uzdevums – pildīt ceturtās instances funkciju, no jauna izvērtējot faktus, ko jau pienācīgi ir izdarījušas valsts tiesas.